

HM Government

BOSNIA &
HERZEGOVINA
UK NETWORK

Bilten

Oktober 2020

CORONAVIRUS

ENGLESKA UVODI NOVI

“LOCKDOWN”

5. NOVEMBAR 2020.

**Zatvaraju se pubovi i restorani,
izlazak iz kuće i putovanja strogo ograničeni**

NOVA OGRANIČENJA “ LOCKDOWNNA” od 5.novembra 2020.godine

Pabovi i restorani zatvoreni no dozvoljena je kućna dostava hrane

Zatvaranje neesencijalnih prodavnica, teretana i mjesta za zabavu, te kozmetičkih i frizerskih salona

Zabranjeno sastajanje u zatvorenom ili privatnim dvorištima, osim u grupama podrške “support bubbles”

Ostanite doma - jedino izađite zbog specifičnih razloga poput obrazovanja i posla

Škole, univerziteti i koledži ostaju otvoreni

Dozvoljena rekreacija vani te dozvoljeno sastajanje sa jednom osobom iz drugog domaćinstva

VELIKABRITANIJA U VODINOVIMA "LOCKDOWN"

Zatvaraju se pubovi i restorani, izlazak iz kuće i putovanja strogo ograničeni

Premijer Ujedinjenog Kraljevstva

LONDON – Britanski premijer Boris Johnson uvodi ponovno karantenu u Engleskoj nakon što je u zemlji potvrđeno više od milijun zaraženih koronavirusom, a drugi val pandemije prijeto blokadom zdravstvenog sustava.

Ujedinjeno Kraljevstvo, koje ima najveći službeni broj umrlih u Europi od covida-19, bori se s više od 20.000 novozaraženih svaki dan i znanstvenici upozoravaju da bi u najgorem slučaju moglo umrijeti više od 80.000 ljudi.

Johnson je kazao da će jednomjesečna karantena u Engleskoj stupiti na snagu u četvrtak i trajati do 2. decembra. Ljudi će smjeti napuštati svoje domove samo radi školovanja, odlaska na posao, vježbanja, kupnje neophodnih namirnica i lijekova i brige za ranjive osobe.

„Vrijeme je da se nešto poduzme jer nema alternative”, rekao je Johnson.

Vlada će ponovno aktivirati shemu za subvencioniranje plaća kako bi privremeno otpušteni radnici mogli primati 80 posto plata.

Esencijalne trgovine, škole i univerziteti ostat će otvoreni, rekao je. Pubovi i restorani bit će zatvoreni osim za dostavu. Zatvaraju se sve neesencijalne trgovine i teretane.

Prva nacionalna karantena trajala je od 23. Marta do 4. Jula. I sam Johnson se razbolio i početkom Aprila bio je u bolnici.

Slične mjere uvele su Francuska i Njemačka.

Ujedinjeno Kraljevstvo do sada je prijavilo 46.555 umrlih od covida-19, ako ih se definira kao osobe koje

su umrle u roku od 28 dana nakon pozitivnog testa. Šira definicija obuhvaća 58.925 umrlih kojima se na smrtnom listu navodi covid-19.

Po tome su peti u svijetu, nakon SAD-a, Brazila, Indije i Meksika, po podacima Univerziteta Johns Hopkins.

Prema novim ograničenjima:

- Ljudima se govori da ostanu kod kuće ako nemaju određeni razlog za odlazak, poput posla koji se ne može raditi od kuće i obrazovanja
- Ljudima je takođe dozvoljeno da napuste dom zbog vježbanja iz medicinskih razloga, hrane i drugih neophodnih stvari radi kupovine i brige o ranjivim ljudima ili volontiranja
- Sastajanje u zatvorenom ili u privatnim dvorištima neće biti dozvoljeno
- Ali pojedinci se mogu na javnom mjestu sastati sa jednom drugom osobom iz drugog domaćinstva
- Pubovi, barovi, restorani i neesencijalna maloprodaja u cijeloj će se zemlji zatvoriti, ali takeaways i kupnja "klikni i preuzmi" mogu ostati otvoreni
- Prostori za zabavu i rekreaciju uključujući teretane, također će se zatvoriti
- Gradilišta i radna mjesta za proizvodnju mogu ostati otvorena
- Ljudi još uvijek smiju stvarati "mjehuriće" za podršku
- Djeca se mogu kretati između domova ako su im roditelji odvojeni
- Od klinički ranjivih ljudi traži se da budu "posebno oprezni", ali od ljudi se ne traži da nastave sa zaštitom

DOPRINOS BOSANKI INTERNACIONALNOM PROJEKTU “IN SOLIDARITY”

BH UK Network je saradivao sa ARTconnectom i međunarodnom umjetnicom i aktivisticom za ljudska prava Salmom Zulfiqar u stvaranju novog digitalnog umjetničkog djela. Dame izbjeglice iz Bosne i Hercegovine koje su dio naše nacionalne mreže dale su svoj doprinos projektu. Izolacija, flashbackovi rata, patnja u tišini, otpornost i sol-

In solidarity - The Migration Blanket je umjetničko djelo i nastavak projekta „The Migrant Blanket“ koji je umjetnica kreirala 2018. godine sa ranjivim ženama, prikazujući njihove borbe i nade i snove. Ovo umjetničko djelo izloženo je tokom Bijenala u Veneciji 2019. godine.

Online workshop

idarnost - poruke su predstavljene u novom umjetničkom djelu koje su stvorile žene izbjeglice i migrantice širom svijeta, sa umjetnicom i aktivistkinjom za ljudska prava Salmom Zulfiqar iz UK. Ovo umjetničko djelo osvjetljava potrebu za suosjećanjem, tolerancijom i prihvaćanjem izbjeglica i migracija i daje djevojkama i ženama glas kroz kreativnost, pozivajući na globalnu solidarnost.

Digitalna umjetnička djela odvest će vas na kreativno migracijsko putovanje oko svijeta očima djevojaka i žena tokom ovih teških vremena. Oko 30 djevojaka i žena koje predstavljaju više od 20 nacija sudjelovalo je u projektu ARTconnects, uz podršku MAC-a, dajući im glas da se kreativno izraze tokom tekuće krize sa koronom. Projekat je u saradnji sa MAC-om, Umjetničkim vijećem UK i uz podršku Agencije Ujedinjenih nacija za izbjeglice

Salma Zulfiqar

Certifikat za Semiru Jakupović

Semira, bosanska izbjeglica koja živi u Velikoj Britaniji i učesnica internetskih radionica, rekla je: "Zahvaljujući BH UK Networku koji me je preporučio, uspjela sam prisustvovati dvjema online radionicama i upoznala sam toliko žena iz cijelog svijeta. Zahvaljujući modernoj tehnologiji, Salma je organizirala ove radionice i dala priliku ženama izbjeglicama iz cijelog svijeta da prisustvuju i izraze svoja osjećanja na svom umjetničkom radu. Zahvaljujući prevodiocu, shvatila sam da neke od njih još uvijek žive u izbjegličkim kampovima i teškim okolnostima. To me podsjetilo na moj život prije gotovo tri decenije, kada sam doživjela nešto slično. "Svi smo početnici bez predznanja o umjetnosti, ali svi smo uspjeli nešto napraviti. Uočavam neke izvanredne slike, pa pretpostavljam da neke žene imaju skrivene i neiskorištene talente. Mislim da je to svima pomoglo da pobjegnu naše neizvjesne stvarnosti i da suosjećaju jedni s drugima. Osjetila sam globalnu solidarnost i uvjerenje da nitko od nas nije usamljen u ovoj situaciji sa koronavirusom. Bez obzira na našu ekonomsku, kulturnu, rasnu, vjersku ili socijalnu pozadinu, svi smo u istom čamcu. Ovim putem se zahvaljujem gospođi Salmi Zulfiqar na pozivu i dodjeljenom priznanju, te BH UK Network-u." Umetničko delo biće prikazano u galeriji Espacio u centralnom Londonu od 20. do 25. oktobra 2020. godine, a internetski događaji planirani za globalne projekcije kasnije tokom godine.

OBAVIJEST !!!

Dragi naši sugrađani,

Kao što znate pred nama je još jedan "lockdown" od 5. novembra koji će trajati najmanje mjesec dana.

I dalje ćemo pružati usluge I pomagati našim bosancima i hercegovcima.

Ukoliko Vam bilo šta bude potrebno u vezi bilo kakvih formi, stanovanja, benefita, bolnica, prevođenja, ili ukoliko ste usamljeni I želite sa nekim da porazgovarate, molimo vas da se obratite Neli na

07956647426 i Lejli na

07389132307.

Zbog uvedenih restrikcija i preporuke vlade, sve usluge, ukoliko je moguće, biće dostupne telefonski ili online.

U slučajevima gdje to nije moguće organizovat ćemo kućnu posjetu ili sastanak u Bosanskoj kući uz pridržavanje svih mjera u vezi COVID 19.

Ukoliko Vam treba maski I rukavica molimo vas da nam se obratite.

Hvala svima na razumjevanju.
BH UK Network

Merima Šadić: Koordinator bh.dopunske škole Birmingham

NAJVAŽNIJE JE DA ŽIVIMO ŽIVOT KOJI SAMI ŽELIMO I SAMI ODABEREMO, NE DOPUSTIMO DRUGIMA DA NAM KROJE ISTI

Merima Šadić koja je trenutno menadžer 4 doktorske ordinacije u Velikoj Britaniji, razgovarala je s nama, te Vam BUZZ donosi priču o ženi koja unatoč ostvarenoj karijeri van granica Bosne i Hercegovine, nije zaboravila svoju zemlju. Do Merime smo došli putem popularne grupe "Mi, Mahaluše", u kojoj često pomaže u humanitarnim akcijama, te njen doprinos svakodnevno usrećuje one kojima je pomoć najpotrebnija. Merima nam je otkrila i kako su izgledali njeni počeci u Velikoj Britaniji, ali i koliko se život tamo razlikuje od života na Balkanu.

Kada ste otišli u Veliku Britaniju i kako ste se odlučili na to?

Prije 12 godina sam upoznala svog muža koji je rođen u Brčkom, ali živi u Engleskoj. 2011. godine smo se vjenčali i poslije vjenčanja sam došla živjeti kod njega. Koliko se razlikuje život tamo sa životom na Balkanu? Po mom dosadašnjem iskustvu, mogu iskreno da kažem da su ljudi sa Balkana najplemenitiji ljudi. Takvo gostoprimstvo ne postoji nigdje u svijetu. Zajednica je povezanija u Bosni, nego u Engleskoj. Ljudi su više opušteniji i djeluju zadovoljnije. Provodi se više vremena sa komšijama, porodicom i prijateljima, dok to nije slučaj u Engleskoj. Imamo sreću da živimo u Birminghamu gdje imamo i svoju džamiju i bosansku kuću koja funkcioniše u sklopu 'Bosnia UK Network.' Naša djeca pohađaju bosansku školu i često se organizuju skupovi gdje se servira tradicionalna bosanska hrana, obilježava se Dan Nezavisnosti i Dan Državnosti, godišnjica genocida u Srebrenici i drugi značajni datumi u historiji Bosne i Hercegovine.

Kakvi su bili Vaši počeci?

Kad sam došla u Englesku prije 9 godina, počela sam raditi u recepciji doktorske ordinacije. Radeći u recepciji, dobila sam priliku da završim kurs za Health Care Assistant. Dobila sam diplomu i sad mogu raditi sa pacijentima (vaditi krv, raditi sa astmatičarima, dijabetičarima, itd). Radila sam na obje pozicije nekoliko godina, i u međuvremenu sam završila nekoliko kurseva koji su bili najpotrebniji za biznis u tom periodu. Kada se otvorila pozicija za asistenta menadžera - uspješno sam prošla intervju i obuku i radila na toj poziciji oko godinu dana. U 2017. godini glavni doktori su osnovali kompaniju "Druid Group" i odlučili su da mene postavljaju za menadžera kompanije. Trenutno sam menadžer 4 doktorske ordinacije u Birmingham-u sa listom pacijenata od 12.000 i timom od 45 ljudi i studiram "Human Resources Management" (Upravljanje ljudskim

resursima). Na završnoj sam godini ovog fakulteta.

Koliko je teško danas biti uspješna žena?

Merima Šadić

Mnogo je lakše danas biti uspješna žena nego što je to možda bilo u prošlosti. Ali prvo bi trebali definisati 'uspjeh'. Nekome je uspjeh da bude domaćica, nekom drugom je uspjeh da se ostvari na polju karijere. Sve je to individualno. Ja vjerujem da je za svaku ženu uspjeh da ostvari svoje ciljeve i da nađe balans između privatnog i poslovnog života. Tu ne postoji jednostavna formula. Želja za uspjehom je sveprisutna, ali da bi ta želja postala stvarnost neophodno je mnogo truda, napornog rada i odricanja. Najbitnije je da se ne usvoji mentalitet žrtve i da se radi što je više moguće da bi se došlo do zacrtanog cilja. S obzirom na to da ste vrlo uspješna žena koja je prije svega i supruga i majka, kako uspijevate da balansirate privatni i poslovni život? U svemu što radimo, kad postoji disbalans - to uvijek vodi ka nezadovoljstvu. Ako žena odluči da želi da bude majka, supruga i uspješna poslovna žena, onda mora da sva tri ostvarenja drži na svetom i zaštićenom mjestu u svom životu i da posveti dovoljno svog vremena i jednom i drugom i trećem. Prioriteti se moraju jasno definisati i mora postojati striktna disciplina da bi se svakom aspektu dala zaslužena bitnost. Ako bi se kompromizovao jedan aspekt, onda će to nesumnjivo voditi ka sopstvenom nezadovoljstvu i osjećaju neuspjeha. Za perfektan balans, mora da postoji i podrška, pomoć i razumijevanje životnog partnera. Ja sam zaista sretna što dobijam svu podršku i vjetar u leđa od svog muža kao i od njegovih roditelja koji nam puno pomažu oko djece.

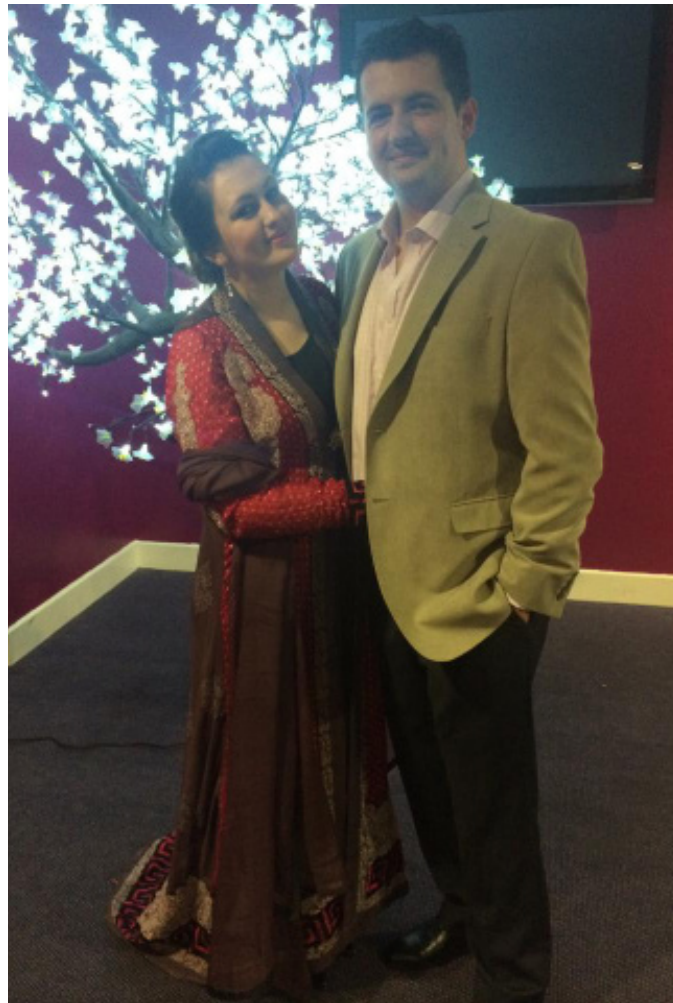
Otkad ste u grupi "Mi, mahaluše" i kakvo Vam je iskustvo sa grupom?

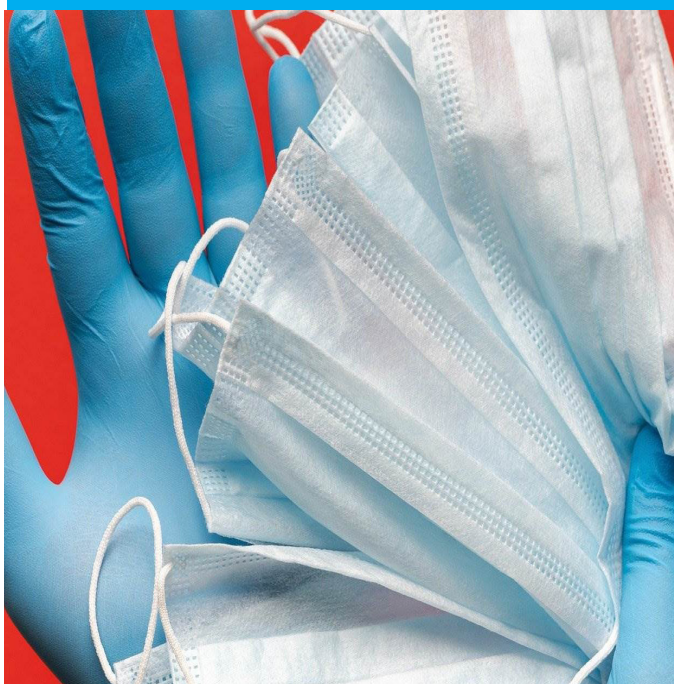
U grupi sam od 2016 godine. Iskustvo je krajnje pozitivno jer grupa obiluje humanim, iskrenim, duhovitim i zabavnim ženama. Svaki dan su aktivne različite teme u kojima dijelimo svoja iskustva, iskrene savjete. Hvala Halidi Telalović koja je uspješno okupila skoro 60.000 žena iz cijele Bosne, zemalja bivše Jugoslavije i dijaspore. Vjerujem, to su žene koje zaista pričaju najljepše priče. Da li "Mi, mahaluse" nadomještaju Vašu nostalgiju za BiH? U nekom smislu, da. Često pišemo o našim rod-nim krajevima, postavljaju se slike sa putovanja kroz bosanska mjesta, tradicijama, starim bosanskim riječima i izrazima. Rade se mnoge humanitarne akcije za domove u Bosni ili gdje je pomoć napotrebna u datom momentu. Postoje i "Mi, Kuharice" gdje se većinom dijele recepti i slike naših bosanskih jela.

Koja je najvažnija stvar koju ste naučili u životu?

Nekad davno sam pročitala knjigu Alhemičar od Paula Koelja. Ta knjiga je imala veliki utjecaj na moj život. Pokazuje i dokazuje vječni dokaz moći naših snova da nas preobrazu i svjedoci o tome koliko je važno slušati sopstveno srce. Također me je podsjetila da je svako jedinstven na svoj način i da je svačiji životni put drugačiji. Najvažnije je da živimo život koji sami želimo i koji sami odaberemo i da ne dopustimo drugima da nam kroje isti. Nekad uspijemo, a nekad i ne uspijemo u našem cilju. Ishod nije bitan, već sam proces. Preuzeto sa DnevniBUZZ

BH UK NETWORK: BESPLATNE ZAŠTITNE MASKE I RUKAVICE

U sklopu napora za suzbijanje pandemije Korona virusa, BH UK Network je danas dobio odavno naručenu novu pošiljku zaštitnih rukavica i maski. Ukoliko Vam trebaju rukavice i maske, molimo da se obratite našoj radnici Neli na telefon 07956647426. Zaštitne maske i rukavice bit će poslane poštom. Hvala Vam na podršci svih ovih godina, ovo je najmanje što možemo da učinimo za naše bh. građane u Velikoj Britaniji. Još jednom podsjećamo da na web stranici i fb profilu BH UK Network možete pratiti najnovija uputstva Britanske vlade u cilju suzbijanja pandemije korona virusa.

BH UK Network

LOCKDOWN ISKORIŠTEN ZA ULJEPŠAVANJE BOSANSKE KUĆE

Bosanska kuća u Birminghamu

Korona virus "zatvorio" je kafiće, klubove, restorane, između ostalog i Bosansku kuću. Nakon dozvole objekatima da otvore i nastave sa radom, Bosanska kuća je nedavno uz poštovanje restriktivnih mjera otvorila vrata svojim posjetiteljima.

No, prije toga volonteri su došli na ideju da iskoriste lockdown i svoje slobodno vrijeme za farbanje i sređivanje prostorija Bosanske kuće. Farbanje prostorija je najjednostavniji, ali ujedno i najefektivniji način da se oplemene prostorije. Odrađeno je detaljno sređivanje,

dezinfekcija i priprema za početak rada. Ofarbane prostorije sada su čiste, svijetle i spremne za korištenje.

Prostorije Bosanske kuće sada su zvanično otvorene uz pridržavanje svih pravila, na stolovima su obezbijedena dezinfekciona sredstva, maske i rukavice.

Hvala vrijednim volonterima koji su se odazvali i pobrinuli da Bosanska kuća bude još ljepša i pristupačnija svim gostima.

In memoriam

MIRSAD HADŽIOSMANOVIĆ

Sa tugom smo primili žalosnu vijest o smrti Mirsada Hadžiosmanovića, dobrog čovjeka i prijatelja te dugogodišnjeg aktiviste bh.zajednice u Velikoj Britaniji. U subotu, 10.oktobra 2020.godine, u 70.godini života, zauvijek je prestalo kucati srce dragog i rado viđenog člana naše zajednice. Često je posjećivao prostorije Bosanske kuće i kako je to uvijek bivalo sa Mirsadam, odazivao se svim humanitarnim akcijama i pomagao niz aktivnosti. Mirsad je bio dugogodišnji član Izvršnog odbora bosanskohercegovačke asocijacije Birmingham.

Uvijek ćemo čuvati sjećanje na prerano preminulog Mirsada. Nedostajat će nam neizmjereno. Oduvijek je bio veliki borac, optimista i čovjek vedrog duha. Nesebično je pomagao bh.zajednicu u UK.

Rahmet njegovoj plemenitoj duši, a porodici želimo uputiti iskreno saučesće, sa-bur i snage da prebrode teške trenutke.

**Bosanskohercegovačka asocijacija Birmingham -
Velika Britanija**

...Za ovaj trenutak - pripremajte se - (hadis)

Duboko ožalošćeni obavještavamo rodbinu, prijatelje i komšije da je naš dragi

MIRSAD (MUSTAFA) HADŽIOSMANOVIĆ

Iznenada preselio na Ahiret u subotu, 10.10.2020. godine u 71. godini.

Dženaza će se obaviti u ČETVRTAK, 15.10.2020. godine u 15:00 sati na mezarju BUDAKOVIĆI.

OŽALOŠĆENI

supruga hadži Jasminka, kćerke Emina i Edina, brat Amir i sestra Amira sa porodicom, tetke Fahra i Suvada, tetiće Nedžad sa porodicom, tetična Meliha sa porodicom, dajdžinica Nasiha, dajdžići Namik i Sead sa porodicama, dajdžićna Ramiza, punica hadži Mejra, šura Merzuk sa suprugom Zlatom i sinom Hilmijom sa suprugom Aminom i djecom, kćerka Amina sa suprugom Salkom i djecom, sin Amar, snaha Sena sa sinovima Edinom sa porodicom, Emirom i Almom sa porodicom, svastika Tima, te porodice: Hadžiosmanović, Alimajstorović, Brkić, Kavara, Šuško, Fazlić, Olovčić, Kazaferović, Saračević, Livnjak, Garibović, Karačić, Velić, Mušović, Džiić, Isaković, Velagić, kao i ostala mnogobrojna rodbina, komšije i prijatelji.

Tevhid će se proučiti istoga dana u 15:00 sati u ulici Ispod Budakovića br. 27.

RAHMETULLAHI ALEJHI RAHMETEN VASIAH

Bosanskohercegovačka dopunska škola Hertfordshire:

OBAVIJEST O NASTUPAJUĆOJ ŠKOLSKOJ 2020/2021 GODINI

Poštovani roditelji učenika bh.dopunske škole BihCAH (Hertfordshire), zbog COVID pandemije Izvršni Odbor BihCAH je odlučio da novu školsku godinu

roditelje da pristupe grupi radi lakše komunikacije.

Svi roditelji koji žele da njihova djeca pohađaju

održavamo putem virtualne nastave sve dok se ne stvore uslovi za nastavu u našim redovnim prostorijama.

Svi roditelji koji su upisali svoju djecu u prethodnoj školskoj godini će biti obaviješteni po pitanju početka i načina održavanja nastave putem WhatsApp Grupe. Grupa će služiti samo za školske aktivnosti koje će naši učitelji voditi i samo će informacija o školskim aktivnostima biti dostupna roditeljima koji su u grupi. Grupa će se oformiti ovih dana i molimo

novu školsku godinu, (koji nisu još upisani) zamolili bi Vas da prosljedite svoje kontakt detalje u Facebook inbox BihCAH grupe, ili porukom na broj telefona 07856746338 Elmin. Izvršni odbor je odlučio da prethodnu školsku godinu ponovi zbog COVID-a. Zahvaljujemo Vam se na Vašoj suradnji

Izvršni odbor BihCAH

.....
Što više ljud zna, bolje je...

IMAO SAM JEDNOG DRUGA

Godinama prije rata imao sam jednog druga. Zvao se Dragan, a prezivao Despot. Za ondašnja naša čaršijska mjerila, iz fine porodice. Majka domaćica, otac Zvonko direktor filijale Privredne banke u Ključu, poštovan i cijenjen građanin. Dva brata, slika i prilika, ne zna se koji je ljepši i uljudniji. A Dragan bio krupan, snažan “k’o medjed”, a eto mi jarani ga zvali Lav, da ne bude baš medjed. Nije bio nešto posebno bistar, ali meni baš pa’so k’o jaran; ha, jebi ga, možda baš zato što sam uz njega sam sebi izgledao pametniji.

Helem izbi rat. Nije da se nije vidjelo da nadolazi, ali se kod Dragana baš nije dao zamjetiti taj “virus”. Sjećam se samo jednom mi je sa ushićenjem u glasu rekao nešto kao “onaj Slobodan dobar ...” i pokazao mi neku kasetu, sve sami guslari, kao “dobra stvar”. Bilo je to u vrijeme poznatih antibirokratskih mitinga na kojima se srpski narod “oštrio” za rat i na tome se i završilo, tj. nisam tome pridavao veći značaj, ali jesam pomislio nešto kao “jebi ga, i ovoga je uhvatilo ...”, a kasetu me iznenadila samo utoliko što je on volio rock ‘en roll, a to mi nikako nije išlo uz gusle. Pa ipak pokazalo se da i to

može na brdovitom Balkanu ...

I sada, zaratilo. Ja, duga je priča, dospio u srpsko zarobljeništvo. Zatvoren u Ključu, prvo u lokalnoj osmogodišnjoj školi, a onda pravi zatvor. Tuku brate, lome. Rebro jedno, dva, haj’ ga znaj, slomljeno onako odmah u početku, k’o “za dobar dan Balije”.

Onda završim na Manjači, u logoru koje mu su naši gospodari života i smrti tepali, biva “Sabirni Centar”. Tu upoznam jednog Draganovića i po prvi put od njega, iz prve ruke, čuh priču o pokolju što ga napraviše Srbi na Velagićima, zaseoku do Ključa, na raskrižju puteva za Sanicu, Ključ i Bosanski Petrovac. Šušalo se među nama logorašima o tome, a sada mi čovjek potanko ispriča šta se desilo:

... Pokupili muško stanovništvo, postrojili ispred lokalne škole i jednostavno sasjekli rafalima. On se izvukao, “pao prije metka”, na njega popadali pobijeni, a poslije kad se smračilo, kroz kuruze pa “begaj koliko te noge nose”... A prije toga, dok je ležao onako sav krvav, a oni čekali da dodje transporter da ih utovare pa u jamu,

njihove ubojice stoje na pobijemoj gomili i pjevaju četničke pjesme. Onda nekima sjekli uši da provjere jesu li živi. Ko se oglasi da je živ, metak u glavu pa nastave pjevati.

E tako je to bilo na Velagićima kod Ključa, '92, na početku rata.

Godinu/dvije poslije rata, preko svoje prijateljice Vulin Ljiljane, jedne iz- vanredno čestite osobe, saznam da je taj moj jaran, Dragan Despot zvani Lav, učestvo- vao u tom masakru na Velagićima. Ne mogu da vjerujem i poslije svega ne mogu da vjerujem. Moj jaran Dragan, onaj kojem sam toliko puta davao ključeve svoje izbice da sa djevojkom ide zabaviti se, sa kojim sam toliko vremena proveo u dokoličarenju i "tucanju slobodnog vremena" ....

- Ma Ljiljo nije moguće , kažem . "Jeste , jeste , moguće je", uvjeravala me dobra Ljiljana. Bila u gradu za tih događaja. Zna žena, nema mi nego vjerovati.

Isto to, tj. da je Dragan Despot učestvovala u ubijanju nevinih na Velagićima, rekao mi je i moj rodjak Salih kad se zatekoh u Ključu prvi put poslije rata 1997 godine. Kaže Salih, "...ja se vraćam iz čaršije kući baš tih dana , predjem most na Sani kod pilane, kad vidim Dragana, sa ocem Zvonkom mu, sami na stadionu "Bratstva". Zvonko nešto priča, a Dragan se rukama naslonio na željeznu ogradu što djeli igralište od publike pa glavom udara o šipku ..."

A ja eto opet, znam istina je, Dragan Despot jeste zločinac, a sve i dalje ne mogu da primim da je on pokvaren čovjek. Znam ga. Dobro, nisam ga znao takvog. Nisam vidio tu drugu stranu njega, što eksplo- dira u onim uvjetima "rasula" pameti; Znam međjutim, na svoj način i Dragan je žrtva. Plitke pameti kakve jeste, on nije znao - nego za pušku pa ubijaj; Dok je onaj

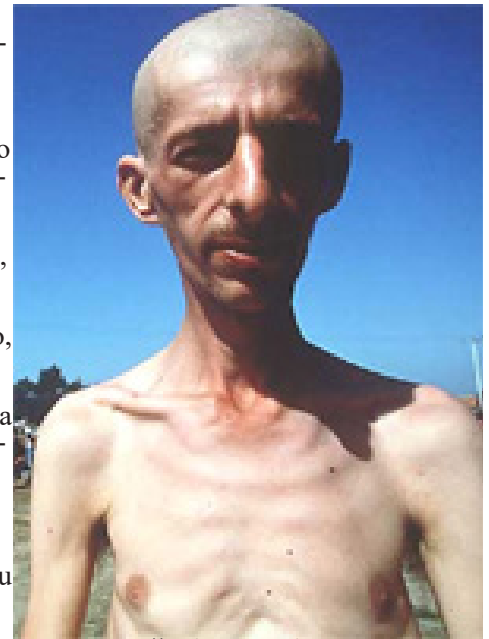
"naš" Milanko iz "Prešaltavan- ja" (* vidjeti istoimeni esej iz ove zbirke) samo promjenio kaput, a u suš- tini ostao smeće kakvo je i bio, kod Dragana je, moguće pro- lazno, ali fatal- no i nepovratno, izmijenjena – "prešaltana" sama suština, pa se čovjek umet- nuo u zločinca.

Ali hoću da vjerujem, u svakom čovjeku je i dobro i zlo, a tek bolestan čovjek može biti SAMO zao čovjek, prazne duše i bez dobra u sebi.

I vjerujem u plan tvorca da dobro u konačnici nad- vlada zlo. Do tada izgleda je u planu ponavljati vrijeme, ljude i njihove sudbine

Nihad Filipović.

(Iz moje neobjavljene knjige Zapisi iz dobrih i poganih vremena)

Zatočenik srpskih logora

RATNI ZLOČIN

U BANJOJ LUCI UHAŠENE DVIJE OSOBE ZBOG SUMN- JE DA SU 1992. UBILE 78 BOŠNJAKA KOD KLJUČA

U Banjoj Luci su uhapšene dvije osobe zbog sumnje da su počinile ratni zločin, odnosno ubistvo 78 Bošnjaka u mjestu Velagići kod Ključa u junu 1992. godine.

Postupajući po nalogu tužitelja iz Posebnog odjela za ratne zločine, policijski djelatnici SIPA-e su na području Banje Luke locirali, identificirali i lišili slobode osumnjičene:

- Boška Unčanina, rođenog 1969. godine u Prijedoru
- Dragana Despota, rođenog 1964. godine u Laništu, Ključ.

Navedeni osumnjičeni su pod istragom Posebnog odjela za ratne zločine i osumnjičeni su da su, za vrijeme širokog i sistematičnog napada na civilno stanovništvo bošnjačke nacionalnosti na širem području Bosanske krajine, u svojstvu pripadnika VRS, postupali protivno odredbama Ženevskih konvencija o zaštiti civilnih osoba za vrijeme rata.

Oni se terete da su 1. juna 1992. godine u mjestu Velagići, općina Ključ, lično i direktno, zajedno s drugim osobama, a po prethodnom dogovoru, istjerali napolje civile bošnjačke nacionalnosti koji su bili zatočeni u zgradi osnovne škole.

Istjeranim civilima bilo je naređeno da se postroje ispred škole nakon čega su optuženi zajedno sa drugim osobama, pucajući iz automatskog vatrenog oružja, izvršili strijeljanje i ubistvo najmanje 78 žrtava čija tijela su prevezena kamionima i zakopana u masovnu grobnicu, da bi neposredno nakon rata, 1996. godine, posmrtni ostaci bili pronađeni i ekshumirani iz masovne grobnice Lanište II.

Osumnjičeni se terete da su počinili kazneno djelo zločina protiv čovječnosti iz članka 172. Kaznenog zakona Bosne i Hercegovine.

Tokom dana osumnjičeni će biti predati postupajućem tužitelju koji će ih ispitati te nakon toga odlučiti o daljnjim aktivnostima u predmetu.

DRAGI UČITELJI I UČITELJICE SRETAN VAM SVJETSKI DAN UČITELJA

Svjetski dan učitelja obilježava se svake godine 5. oktobra u više od sto zemalja svijeta. Proglasio ga je UNESCO 1994. godine u spomen na isti datum 1966. godine kada je potpisana Preporuka o statusu učitelja. Cilj Svjetskog dana učitelja je mobilizirati podršku za nastavnike kako bi se osiguralo da će učitelji i dalje ispunjavati potrebe budućih generacija te podići obrazovanje na nivo društvene važnosti i izvući učitelje iz poluanonimnosti i dati im društvenu važnost koju zaslužuju.

Obrazovna internacionala (EI), svjetska federacija sindikata stručnjaka u obrazovanju sa sjedištem u Briselu, čvrsto vjeruje da Svjetski dan učitelja treba biti međunarodno priznat i obilježavati se u cijelom svijetu. Napori Obrazovne

internacionala i njene 401 članice doprinijeli su međunarodnom priznanju i obilježavanju toga dana širom svijeta. Ove godine ste se suretali sa brojnim izazovima, a naročito u ovo vrijeme pandemije koronavirusa, s kojom se svi moramo naučiti živjeti. Hvala Vam na svakodnevnom trudu, strpljenju, ustrajnosti i potpori koju pružate svojim učenicima. Nikada nemojte zaboraviti koliko je vaša uloga u društvu važna, naročito među djecom bh.porijekla u Velikoj Britaniji, i budite svjesni činjenice kako ste upravo vi mnogim učenicima uzor!

BH UK NETWORK svim učiteljima i učiteljicama čestita 5.oktobar, Svjetski dan učitelja.

Građani BiH pokazuju sve veću odgovornost prema svojoj domovini

REKORDAN BROJ REGISTROVANIH ZA GLASANJE IZ INOSTRANSTVA!

Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine se zahvaljuje svim bosanskohercegovačkim građanima izvan domovine, koji su iskoristili svoje demokratsko pravo, i do ponoći 01. septembra se registrovali za glasanje na Lokalnim izborima 15. novembra 2020. godine. Rekordan broj prijavljenih, koji prema posljednjim informacijama iznosi preko 100.000 pristiglih neobrađenih prijava, pokazuje sve veću odgovornost bh. građana prema domovini, ali i njihovu želju da svojim učešćem u demokratskim procesima kreiraju budućnost lokalnih zajednica u BiH.

Ministarstvo vanjskih poslova je ove godine prvi put formiralo Tim za podršku provedbi Lokalnih izbora, koji je u proteklih mjesec dana svakodnevno bio na usluzi bh. građanima, s ciljem bolje informiranosti i otklanjanja problema prilikom registracije. Članovi ovog Tima su u proteklom periodu održali i niz sastanaka u diplomatsko-konzularnim predstavništvima BiH u nekoliko evropskih zemalja, na kojima su prisustvovali predstavnici bh. udruženja i klubova. Činom formiranja tima i aktivnostima u proteklom periodu,

kroz angažman bh. diplomatsko-konzularne mreže, dodatno su animirani državljani BiH da izvrše registraciju za izbore.

- Broj prijavljenih građana za glasanje putem pošte i u DKP-ima, značajan je iskorak u razvoju svijesti bh. građana o učešću na izborima, ali i u sazrijevanju odnosa prema domovini. Aktivnosti MVP-a kroz sastanke u ambasadama i konzulatima, na kojima su bh. građani iznosili svoje probleme i prijedloge, put je kojim se u budućnosti treba nastaviti graditi odnos prema našim državljanima u inostranstvu. Odgovornost bh. građana i zainteresovanost za uključivanje u procese u domovini, nama je dodatni motiv da nastavimo graditi i unapređivati odnos kojim će državljani BiH biti zadovoljni. Koristim se ovom prilikom i da se zahvalim svim udruženjima koja okupljaju bh. državljane u inostranstvu, ali i pojedincima, koji su naporno radili na registraciji za predstojeće Lokalne izbore. Najiskrenije se nadam da naš trud neće biti uzaludan, te da će bh. građani koji su se registrovali, kada dođe vrijeme, iskoristiti svoje pravo i glasati, kazala je Bisera Turković, ministrica vanjskih poslova BiH.

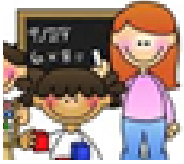

BOSNIAN SCHOOL AND SOCIETY MANCHESTER

BOSANSKA ŠKOLA I ASOCIJACIJA MANCHESTER

UPISI ZA 2020/2021

START OF NEW YEAR

POČETAK NOVE ŠKOLSKE GODINE

Registracija učenika za online nastavu

Nedavno, Bosanska škola i udruženje u Mančesteru je proslavilo 20.godina svog postojanja. Ceremonija obilježavanja je naišla na pozitivne komentare što je sve volontere ovog udruženja još više motivisalo da nastave sa uspješnim radom.

S tim u vezi, želimo da Vas obavijestimo da nova školska godina počinje 19.septembra. Nastava će se odvijati online, putem interneta svake subote od 10:00 do 12:00 i vodiće je kvalifikovani nastavni kadar. U okviru nastave podučavat će se bosanskohercegovački jezik i književnost, historija, geografija, umjetnost i kultura te vjeronauka.

Registracija učenika se može obaviti do 18.septembra, putem formulara za upis koji se nalazi na ovom linku:

https://docs.google.com/forms/d/1Q1O7xsSKigO_VF-gawbLFHG5EB78NbHg3QYWMFYoUQHc/viewform?fbclid=IwAR1CRy7IaJJ7-BAMrBNTnU-LgoNZO9ZK-fYkZP-ATJ6EG9lvPyk1j5RDMK34&edit_requested=true

Također, otvoren je poziv za volontere koji bi voljeli pomoći u radu i sprovođenju slijedećih aktivnosti/projekata Bosanske škole i udruženja Mančester:

1. Editovanje/montaža snimaka sa ceremonije obilježavanja godišnjice škole i postavljanje snimaka na web stranicu škole/udruženja.
2. Organizacija obilježavanja Dana državnosti BiH.
3. Organizacija učešća udruženja u okviru manifestacije "Remembering Srebrenica/Sjećanje na Srebrenicu".
4. Organizacija učešća udruženja na MAC Fest-u (Muslim Art and Cultural Festival).
5. Organizacija učešća u okviru manifestacije "Achievement Days" sa Manchester City Council i drugim bh.dopunskim školama
6. Podučavanja Kur'ana.
7. Bilo koje druge aktivnosti kojima biste mogli unaprijediti rad škole/udruženja.

Za više informacija slobodno slijedeći email: bosnianschool@yahoo.com ili telefon: 07310883102.

MALI AMBASADORI SARAJEVA

Dragi i poštovani, na početku vam se zahvaljujemo za vaše vrijeme da se upoznamo i da vam predstavimo svoj rad. Pišemo vam u ime Udruženja Mali ambasadori Sarajeva, koje su 2019. godine osnovali turistički radnici iz ljubavi prema Bosni i Hercegovini i svemu lijepom što posjeduje, kako bi diljem svijeta proširili glas o našoj domovini i pozvali što više ljudi da je posjete. U udruženju se bavimo pripremom aktivnosti za djecu. U pitanju su obilasci Grada Sarajeva i upoznavanje sa kulturno-historijskim znamenitostima. Projekat je nadmašio očekivanja svih koji su se odazvali učešću, jer se pokazao kao idealna prilika da djeca praktično nauče sve ono o čemu govore u školi. O uspješnosti projekta govori i činjenica da saradujemo sa oko 85% škola na području Kantona Sarajevo, a do sada je u projektu učestvovalo skoro 3000 djece. Željeli smo i ove godine povećati broj djece, ali pandemija koronavirusa nas je spriječila u tome. Sve aktivnosti sa terena smo morali prebaciti na online platforme. Na YouTube kanalu Mali ambasadori postavljamo nove video materijale za djecu kako bi im dani tokom pandemije bili ispunjeni ko-

risnim sadržajem. Aktivni smo na društvenim mrežama – Facebooku i Instagramu gdje komuniciramo redovno sa našim pratiocima, objavljujemo nove video klipove, nagradne igre i trudimo se uprkos teškoj situaciji pružiti nešto inovativno. Nažalost, koronavirus je prepolovio ovogodišnji broj učesnika pa smo došli na ideju da organizujemo virtualne obilaskes našeg grada kako bi i djeca izvan Bosne i Hercegovine imala priliku upoznati glavni grad svoje domovine. Saradujemo sa nekoliko udruženja iz dijaspore čiji članovi su bili gosti na našim obilascima, ali s obzirom na svu situaciju, svjesni smo i ožalošćeni da ove godine vjerovatno neće moći doći u BiH. Zato smo spremni iskoristiti sve mogućnosti interneta. Ovo je odlična prilika da naša djeca dođu u direktan kontakt i sa bosanskim jezikom i tako ne zaborave svoju maticu i svoje korijene. Stoga vam se u ovim teškim danima obraćamo za podršku našem radu, jer smatramo da imamo jedinstven proizvod koji ide u korak s vremenom i izdvaja nas od drugih. Virtualnim obilascima nemamo nikakvih ograničenja da djeci damo novo iskustvo, a da pritom budemo sigurni i pridržavamo se svih pravila za zaštitu našeg zdravlja. Voljeli bismo detaljnije popričati sa vama o svim idejama koje imamo, nadajući se da ćemo ih uz vašu podršku uspjeti realizovati. Veselimo se unaprijed. Srdačni i lijepi pozdravi iz Sarajeva,

Udruženje Mali ambasadori
Kontakt: mali.ambasadori.mktg@gmail.com I +387 33 534 353 I +387 66 800 590

BH dopunska škola Birmingham, zbog pandemije prinudjeni mijenjati način održavanja nastave:

ONLINE NASTAVA DO DALJNJEG

Obavještavamo vas da će Bosanskohercegovačka dopunska škola Birmingham početi novu školsku 2020/2021 godinu u subotu, 26.septembra. U konsultaciji sa učiteljima odlučeno je da će se nastava odvijati online do daljnjeg zbog trenutne situacije sa koronavirusom (Covid-19).

rokovane koronavirusom (COVID 19), prijavljivanje djece će se vršiti isključivo elektronskim putem. Za upis i sva dodatna pitanja, molim vas kontaktirajte koordinatora putem emailova:

Ovim putem pozivamo svu zainteresovanu djecu koja imaju navršених 5 godina života, da se registruju za upis i polazak u bh.dopunsku školu Birmingham.

S ciljem zaštite vašeg zdravlja i zdravlja vaše djece te kako bi spriječili širenje zarazne bolesti uz-

uknetwork.lejla@btconnect.com

S.merima89@gmail.com

Budućim učenicima želimo sretne školske početke uz puno zdravlja i uspjeha!

BH Asocijacija Birmingham

BIRMINGHAM- TREBAMO DA ČUJEMO OD VAS !!

INTERESTED IN
art, poetry, storytelling, music, dance..?

Come and join us for online workshops ALL AGES
26th October 2nd November 9th November
Time: 2 till 4pm

Imamo seriju od 3 KREATIVNE i ZABAVNE ra

Šta za vas znači fraza 'MOJ GRAD'?

Da li vam se Birmingham čini kao kod kuće? Imate li veza u drugim zemljama dok živite u Birminghamu?

dionice, počevši od ponedjeljka 26. oktobra. Sve što proizvedemo s vama tokom radionica, bit će dio izložbe koja će se prikazati u 3 GRADA BIRMINGHAM-u WOLVERHAMPTON-u COVENTRY-ju.

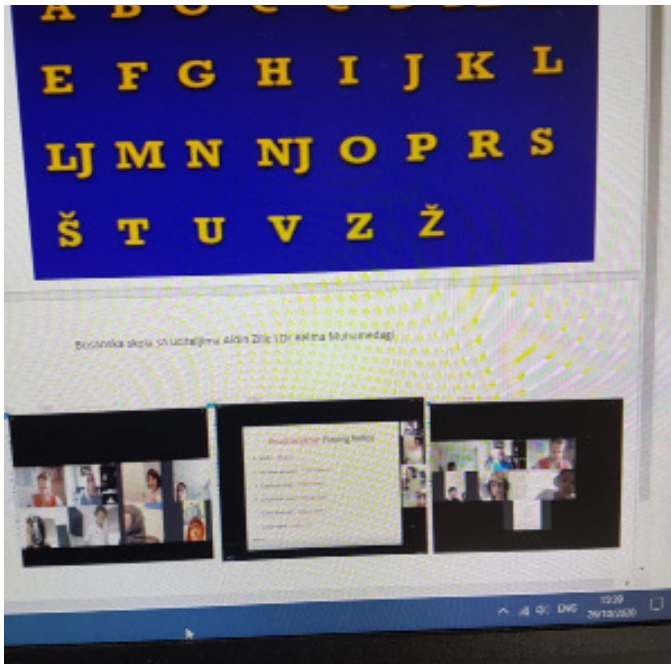
BSSM- Bosnian School and Society Manchester

RAZNOVRSNE AKTIVNOSTI U VRIJEME PANDEMIJE

Nova školska godina 2020/2021 u Bosanskoj školi u Manchesteru počela je sa radom 19.09.2020. (subota). Nastava se odvija online, u redovnom terminu od 10 do 12h. Trenutno je upisano 16 djece koju podučavaju učitel-

se svakoj suboti da vide svoje drugare i nauče nešto novo.

Mi kao uduženje, pored redovnih obaveza, učestvujemo i u mnogim humanitarnim akcijama. U jednoj od posl-

bh.dopunska online nastava subotom

ji Aldin Zilić i dr. Belma Muhamedagić. Bez obzira na sve poteškoće online nastave, uz dobru pripremu učitelja i njihov trud da djeci učine interesantnim novo gradivo, djeca su motivisana da urade sve zadane zadatke i raduju

Redovne šetnje Sjećanja na Srebrenicu nakon online nastave

Prikupljena hrana je dostavljena Manchester Royal Infirmary

jednih akcija vrijedni članovi našeg udruženja su uspjeli organizovati prikupljanje pomoći i nabavku hrane, vode, voća i drugih potrepština za Ronald McDonald House Manchester, koja služi za smještaj roditelja čija su djeca na liječenju u bolnici Manchester Royal Infirmary. U toku je i akcija prikupljanja pomoći u vidu odjeće, obuće i drugih potrepština za migrante koji se trenutno nalaze u Bosni i Hercegovini.

U sklopu projekata “Živjeti zdravo” i “Remembering Srebrenica”, a ponukani idejom člana udruženja “Remembering Srebrenica Nort-West” Steve Bakera koji je odlučio da svakodnevno trči kako bi postigao 1007 milja u Engleskoj, što odgovara udaljenosti od Londona do Sarajeva, aktivirali smo naše članove udruženja i djecu iz bosanske škole te počeli sa organizovanjem redovnih šetnji svake subote poslije nastave u bosanskoj školi, kao sjećanje na sve žrtve genocida. Prisjećanje na sve poginule i ubijene u genocidu ne bi trebalo biti samo u toku jula mjeseca, nego tokom čitave godine.

Bosanska škola i udruženje Manchester

Bosnia and Herzegovina Community Advice Centre (BHCAC)

COVID-19 RESPONSE IN LONDON BOROUGH OF BRENT

Project Proposal

The project aims to provide relief from poverty and distress to individuals from BAME communities in London Borough of Brent (“Beneficiaries”) through provision of Welfare Benefits Advice service and person-centered support in order to help them overcome financial difficulties during the COVID-19 crisis.

Individuals identified in need of emergency food parcels will have access to support from local food banks. Initial target number of Beneficiaries: 180
Persons identified as in need of emergency food parcel will have access to support from local food banks. Beneficiaries access to service: by phone and direct referrals from Brent Hubs (Brent Council) Staff capacity: 1 Senior Welfare Benefits Advisor and 1 Welfare Benefits Advisor Project service provision and duration: 252 hours (14 hours per week x 18 weeks, remotely over the phone) Project estimated cost: £13,300 Funding from HM Government Coronavirus Community Support Fund in partnership with the National Lottery Community Fund: £10,000

disabled and 81% were unemployed, all of whom require holistic and long-term support due to their complex cases and/or the length of time DWP takes to process claims. Top 3 Welfare Benefit Rights Advice and support provided are Disability Benefits (22%), Universal Credit

Project Delivered

Over 85% of project Beneficiaries are individuals from BAME communities, 75% Brent residents. 46% Beneficiaries received advice on Welfare Benefits Rights including support with claims for entitlements on a wide range of benefits. 42% of people who accessed the project service received person-centered support, including digital support. Completion rate: 87% successful, 12% partially successful and 1% not successful. Total number of Beneficiaries: 149 (target achieved at 83%) 26% of Beneficiaries received e-vouchers for emergency food parcels 26% of cases were referrals from Brent Hubs (Brent Council). Completion rate at 97% successful (37 out of 38) Staff capacity: 2 Trainee Welfare Benefits Advisors Project service provision and duration: 252 hours (14 hours per day x 18 days, remotely over the phone)- service provision achieved at 100% Project actual costs:£10,196.04 (23% less than estimated cost), out of this amount 29% was spent on IT equipment and support Spending from HM Government Coronavirus Community Support Fund: £10,000

(18%) and Discretionary Housing Payment (15%), all of which indicate that main issues Beneficiaries face are ill-health, job losses/reduced work hours and rent arrears/debt. To fully benefit and see the impact of the assistance Beneficiaries receive, it takes on average, 6-26 weeks of support. From the data collected and feedback received, we know there is a lack of qualified Welfare Benefits Advisors in the London Borough of Brent. Beneficiaries have reported difficulties in accessing mainstream services with the most common complaint being around busy telephone lines.

The Project

Beneficiaries require:- Access to qualified Welfare Benefits Advisors in LB of Brent; long term and holistic approach; and services which are easily accessible. BHCAC has, through this short-term Project, provided;- Two Trainee Welfare Benefits Advisors; Easily accessible service; Made use of existing and widely available mobile applications such as WhatsApp; Offered a holistic approach; Dealt with complex and multiple issues Beneficiaries faced (3.8 individual issues on average); Taken on referrals from Brent Hubs (Brent Council); and Reduced pressure placed on local providers including Brent Council.

Despite the challenges faced in recruitment of qualified and experienced Welfare Benefits Advisors for limited and short -term positions contrasted against increasing demand for services and support, BHCAC had to adapt and make changes to original plan which enabled successful project delivery with some long- lasting impacts

Beneficiaries

From the data gathered throughout this Project, it is evident that 77% of Beneficiaries were between the ages of 55 and 84 and 27% non- English speakers. 64% are

in terms of access, efficiency, response and quality in service provision, especially during the crisis period.
 Recruitment of Project Staff: Final year law students' prior knowledge and further investment in Welfare Rights Trainings (7% of project cost), support and super-

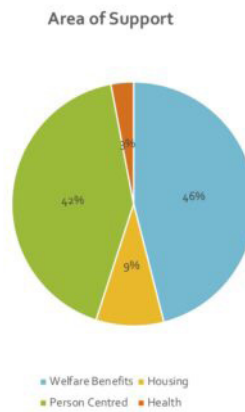
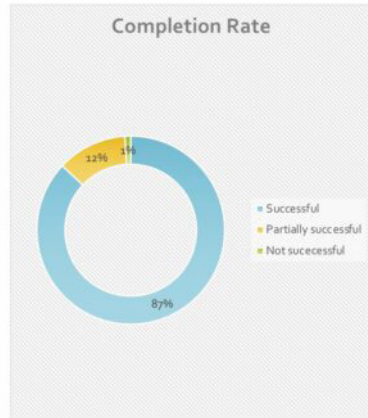
23% under budget (balances out against target)
 High and Successful Case Completion Rate: successful (87%), partially successful (12%) - result of returned investment in staff training which will have a continuing benefit for BHCAC and its Service Users/Beneficiaries.

Covid-19 Response in London Borough of Brent

Project Results

149 Individuals benefited from the project during the period 7-30 September 2020

Project Reference No. 20134021

Fast response and efficiency during time of access evident from testimonials -29% of funding invested in IT equipment and support will be of use to BHCAC and its Service Users/Beneficiaries in future years resulting in long lasting project impact.

Two testimonials are examples of evidence that Project aims have been achieved during its lifetime.

Contributing factor to success of the project was partnership work with Brent Hubs (Brent Council)– mutual support and joint response to the needs of Brent residents (26% of cases were referrals from this partnership)

vision;

Changes to service provision and duration: Although the duration of the Project was shortened, the positive outcome of this change meant Beneficiaries had full support from 2 project staff working full time over 18 days period, rather than part time which resulted in follow up work being completed sooner. (7-30 September 2020).

Disadvantages:

1. Short-Term: BHCAC was unable to measure full impact of the project on Beneficiaries during its life-

Recommendations for BHCAC:

- Secure resources to continue its response to COVID-19 and enable provision of services;
- increase staff capacity;
- continue with investments in Welfare Benefit Rights Trainings to increase case completion success rate;
- continue to work in partnership with Brent Hubs (Brent Council);
- secure resources for small scale refurbishment of BHCAC premises in order to meet government guidance on COVID-19 safe re-opening of community center for community use;
- and continue to develop working relationship with the wider local community.

Types of Welfare Benefits Advice provided, including assistance with the claims to 69 Beneficiaries

Project Reference No. 20134021

Recommendations for London Borough of Brent:

- Recruit additional qualified Welfare Benefits Advisors to meet demand;
- invest in quality and approved Welfare Benefit Rights Trainings;
- invest in IT support and equipment to allow remote working;
- provide easy and efficient access to existing services;

time because the results will be received post end of the project. (Benefit claims process can take between 5-12 weeks).

2. Face to face access to the project services would have been preferred option for those Beneficiaries who struggle with IT. However, the project could not provide this as BHCAC premises do not meet the government guidance on COVID-19 safe re-opening of community centres.

Target number of Beneficiaries (achieved at 83 %)

- service providers to apply holistic approach in assessing clients' needs;
- refer clients to specialist agencies;
- and funding and funding decisions to be made promptly to front line organisations working directly with clients.

VIJESTI IZ BIH AMBASADE U LONDONU

Online sastanak sa Board of Deputies of British Jews

Ambasador Vanja Filipović imao je zadovoljstvo da se sastane sa **Board of Deputies of British Jews (Odborom zamjenika britanskih Jevreja)** najvećom i najstarijom jevrejskom organizacijom u Ujedinjenom Kraljevstvu. Razgovarali su o načinima za obilježavanje srebreničkog genocida i holokausta, borbu protiv poricanja i revizionizma, te borbu protiv svih oblika mržnje i ekstremizma.

Ambasador Filipović iskoristio je priliku da zahvali Odboru Jevreja na njihovom vitalnom doprinosu u borbi i sprečavanju svih progona zasnovanih na vjeri, a posebno na obilježavanju genocida u Srebrenici, te ih informirao o izazovima i obavezama s kojima se suočava Bosna i Hercegovina uklanjanjem diskriminatornih statuta Ustava kako je navedeno u Sejdić-Finci i sličnim presudama Evropskog suda za ljudska prava.

Ambasador Filipović je, u ime ambasade, sa velikim zadovoljstvom prihvatio poklon - sliku Starog mos-

Poklon slika umjetnice Emire Ramić

ta bosanskohercegovačke **umjetnice Emire Ramić Husarević** koja živi i radi u Ujedinjenom Kraljevstvu. Iskazali su zahvalnost na ovom lijepom gestu i izjavili da sa nestrpljenjem očekuju priliku da na izložbi uživaju i u drugim radovima renomirane umjetnice.

Ambasadoru Filipoviću pripala je da prisustvuje pokretanju **Svestranačke parlamentarne grupe (APPG) za Bosnu i Hercegovinu**, sa zahvalnošću poslanici Alicii Kearns koja je bila domaćin događaja i

prihvatila kopredsjedavanje grupom sa lordom Nickom Bourneom. Ovo je još jedan važan korak ka unapređenju izvrsnih veza između BiH i Velike Britanije. Grupa ima 11 članova i zalaže se za daljnje parlamentarne razmjene i posjete, promovirajući razumijevanje BiH u Velikoj Britaniji, održavanje događaja koji obilježavaju važne datume. Ambasada je izrazila duboku zahvalnost svim učesnicima, njihovim pitanjima o BiH i inicijativi za zajedničke projekte.

Mostarac Igor Memić osvojio je 12. nagradu Papatango za novo pisanje za svoj debitantski cjelovečernji komad, Stari most, od rekordnih 1.504 prijava. Pobjednička predstava Stari most premijerno će biti izvedena u pozorištu Bush u Londonu - početak novog partnerstva Papatanga s pozorištem - u sklopu njihove ponovne sezone nakon pandemije Covid-19.

Umjetnički direktor Papatanga, George Turvey, komentirao je, „Oduševljeni smo što smo vam predstavili tako fantastičan, raznolik uži izbor briljantnih pisaca, iz

rekordnog broja predstava. Talenat ovih pisaca pravi je sjaj u ovo izazovno vrijeme. Igorov Stari most posebno je izdvojio čitav naš čitalački tim. Jedva čekamo podijeliti ga s publikom u Bushevom kazalištu, novom domu nagrade Papatango. "

Igor Memić je britanski dramski pisac, bosanskog porijekla, porijeklom iz Mostara. Odrastao je u Londonu nakon bijega iz bivše Jugoslavije 1992. godine. Studirao je na Univerzitetu u Liverpoolu i Kraljevskoj centralnoj školi za govor i dramu. Old Bridge obilježava svoj profesionalni debi.

Svi su iz Ambasade čestitali Igoru na ovoj prestižnoj nagradi i poželjeli mu puno sreće i uspjeha u budućnosti. S nestrpljenjem iščekuju premijeru predstave u pozorištu Bush.

Igor Memić

PRVI SERIJSKI PODCAST NA ENGLESKOM JEZIKU O GENOCIDU U BIH

"Untold Killing", prvi serijski podcast na engleskom jeziku o genocidu počinjenom u Srebrenici, pokrenula je britanska dobrotvorna organizacija "Remembering Srebrenica UK" u partnerstvu s "Message Heard". Podcast će tokom šest epizoda istraživati narativ o onome što se dogodilo tokom jula 1995. godine, kada je u Srebrenici ubijeno više od 8.000 Bošnjaka. Serija podcasta pokriva višemjesečna detaljna istraživanja, produkciju i intervjuje, kako u Velikoj Britaniji, tako i u Bosni gdje se dogodilo to brutalno zločin. Preživjeli iz genocida u Srebrenici, akademici, stručnjaci i pojedinci Međunarodnog Krivičnog Suda za Bivšu Jugoslaviju (ICTY) daju svoj glas i stručnost podcastu. - Bolno je, krajnje bolno, prisjećati se tih dana 1995. godine, ali moram to učiniti, ne samo zbog svojih najmilijih i sebe, već zbog budućih generacija koje moraju naučiti iz onoga što nam se dogodilo u Srebrenici i utrti put prevenciji genocida - izjavila je Kadefa Rizvanović koja je preživjela genocid u Srebrenici a izgubila supruga i brojne članove porodice. Mnogi preživjeli i dalje se trude da ispričaju svoju priču, a mnogi još traže ostatke najmilijih kako bi ih napokon sahranili u miru. Svake godine 11. jula, u Memorijalnom Centru Srebrenica-Potočari obavlja se masovna dženaza posmttnih ostataka nađenih u masovnim grobnicama.

"Untold Killing" pokušava ispričati priču o genocidu te o ulozi međunarodne zajednice u njemu. U osnovi podcasta je informiranje o genocidu, ali to je i jedan od načina odavanja počasti žrtvama i preživjelima. Jake Warren, producent iz "Message Heard", kaže da je "podcast savršen balans između vozila za pripovijedanje priča i obrazovanja za što širu publiku." "Message Heard" i "Remembering Srebrenica UK" su ušli u partnerstvo da proizvode "Untold Killing"

kako bi otkrili istinu široj publici na jedinstven način. Podcastovi nude prepoznatljivo sredstvo za čuvanje istine u svoj njenoj brutalnosti, ali još više, podcast "Untold Killing" omogućit će slušateljima da razmisle o zvjerstvu koje se dogodilo prije samo 25 godina i pridruže se borbi protiv negiranja genocida. - Nadam se da će slušajući ovaj podcast, ljudi, posebno mladi, naučiti šta se dogodilo u Srebrenici i steći veće razumijevanje pitanja koja će im omogućiti da se suoče sa mržnjom i netolerancijom čak i u svojim vlastitim zajednicama - kaže predsjednik Remembering Srebrenica UK Waqar Azmi.

Najava podcasta "Untold Killing" objavljena je 11. jula, na dan godišnjice genocida. Prva epizoda sadrži svjedočenja preživjele Kadefe Rizvanović, zajedno s Emirom Suljagićem, direktorom Memorijalnog Centra Srebrenica-Potočari u Bosni, kao i ostalih učesnika. Podcast će biti dostupan za preuzimanje i pretplatu na Spotify, Apple Podcasts, Google podcast i druge platforme, uključujući Message Heard. Smatra se da je genocid u Srebrenici dio šire kampanje etničkog čišćenja i zločina protiv čovječnosti koja se dogodila tokom rata u BiH između 1992. i 1996. godine. Za mnoge akademike i stručnjake Srebrenica se smatra završnom tačkom genocidne kampanje etničkog čišćenja, koju su počinile srpske snage, međutim stravični akti počinjeni u Srebrenici i dalje su jedini koje je ICTY pravno presudio kao genocid. Ratko Mladić, bivši vojni zapovjednik Armije Republike Srpske, osuđen je 22. novembra 2017. godine za razne zločine protiv čovječnosti uključujući genocid zbog svoje uloge u događajima koji su se dogodili u Srebrenici. Jula ove godine obilježeno je 25 godina od ovog genocida koji se često naziva najgorim zvjerstvom na evropskom tlu od holokausta.

Počasni konzul BiH u Izmiru Ahmet Kemal Bajsak:

OVAKAV ZEMLJOTRES NISAM DOŽIVIO

Uprava za vanredne situacije pri Ministarstvu unutrašnjih poslova Turske (AFAD) saopštila je da je u zemljotresu jačine 6,6 stepeni koji je pogodio Izmir poginulo najmanje 20 osoba, a 786 je povređeno. Još dvoje mladih stradalo je na grčkom ostrvu Samos. Oko 20 zgrada je urušeno u distriktima Izmira. Mini cunami poplavio je ulice u Izmiru i na amosu. Spasioci izvlače povređene.

Ahmet Kemal Bajsak , počasni konzul BiH u Izmiru

AFAD navodi da je posle tog zemljotresa usledilo 196 podrhtavanja tla, od toga 23 su jačine iznad četiri stepena. Zdravstveni centar za koordinaciju tokom vanrednih situacija (SAKOM) saopštio je da je smrtno stradalo 20 osoba, od toga jedna od posledica gušenja, dok je 786 povređeno. Pored toga, ekipe Crvenog polumeseca tom području su poslale i 114.460 maski i 5.000 dezinfekcionih sredstava. Gradonačelnik Izmira rekao je ranije za CNN

da se srušilo oko 20 zgrada. Grad je treći po veličini u Turskoj sa oko 4,5 miliona stanovnika.

Počasni konzul BiH u Izmiru Ahmet Kemal Bajsak u razgovoru kazao je kako ovakav zemljotres nije doživio, a da među stanovnicima ovog turskog grada vlada panika. "Ovakav zemljotres nisam doživio u životu. Ima srušenih zgrada. Prema posljednjim informacijama, četiri osobe su preminule i 120 je povrijeđenih. Saobraćaj je blokiran, putevi su zatvoreni", kaže Bajsak.

Zemljotres u Izmiru

Dodaje da je nakon razornog zemljotresa uslijedio još jedan manji. "Velika je panika među narodom. Svi su izašli van svojih domova i nalaze se po parkovima, dalje od stambenih objekata", kazao nam je. Prema trenutno dostupnim informacijama, među stradalim ili povrijeđenim nema državljana Bosne i Hercegovine. Veliki broj spasilačkih timova je na terenu i rade na otkopavanju urušenih zgrada u potrazi za nestalim osobama.

BALKANSKA PJESNIČKA UNIJA:

KONKURS POEZIJA GODINE 2020 (DRUGI CIKLUS)

Udruženje za kulturu-Nova svjetlost (KNS) pokreće inicijalni projekat za saradnju balkanskih pjesnikinja i pjesnika – „Balkanska pjesnička unija“, na inicijativu Žane Coven (Italija), Ivana Gaćine (Hrvatska) i Ibrahima Osmanbašića (BiH) – koji će činiti Organizacioni odbor Međunarodne književne manifestacije- „Poezija godine – 2020“. Konkurs će se odvijati u tri ciklusa: 1) 01.04. – 30.06; 2) 01.07–30.9; 3) 01.10. –5.12., a finalno veče i dodjela priznanja bit će upriličeno do kraja godine.

CILJEVI MANIFESTACIJE SU:

- afirmacija balkanskog poetskog stvaralaštva;
- promocija umjetničkih vrijednosti u poetsko-pjesničkom izražaju;
- regionalna književna saradnja na polju poezije;
- međunarodna pjesnička saradnja.

U skladu sa odlukom Organizacionog odbora (Broj: BPU-01-01-20, od 31.03.2020.god.) raspisuje se:

KONKURS

POEZIJA GODINE – 2020

za prijavu reprezentativnih autorskih radova za učešće u programu manifestacije

II ciklus: 01.07.–30.9.2020.god.

Uvjeti za prijavu:

D) OPĆI UVJETI:

A) Autorski rad/radovi (pjesme)

1. da je rad /pjesma reprezentativna
2. rad može biti objavljan– u štampanoj ili virtuelnoj formi; kao i nagrađen i pohvaljen;

3. da tekst ne sadrži vulgarizme; po bilo kojoj osnovi;
4. da tekst nije uvrijedljivog sadržaja;
5. da rad zadovoljava temeljne estetske i umjetničke norme.

B) Broj i obim radova:

- a) maksimalno dvije pjesme;
- b) obim – maksimalno do 60 stihova.
- c) očekuje se misaona i ljubavna poezija

C) Podaci o autoru:

1. ime i prezime
2. godina rođenja
3. grad i država stanovanja
4. kontakt telefon
6. email
6. kraća biografija
7. prigodna fotografija

II) KATEGORIJE

A) lokalitet – bez ograničenja

B) starosna dob – sve osobe starije od 18 godina.

– Izabrani radovi se plasiraju u uži izbor za predviđene nagrade i priznanja.

– Izabrani radovi se uvrštavaju u zajedničku zbirku (u elektronskoj i/ili štampanoj formi), s time da će elektronska biti besplatna, dok će se štampana plaćati (samo tko želi štampani primjerak),

– Autorima izabranih radova u kvalifikacionim ciklusima bit će ponuđeno članstvo u „Balkanskoj pjesničkoj uniji“.

– Isti autori mogu aplicirati za svaki ciklus sa po dvije reprezentativne pjesme.

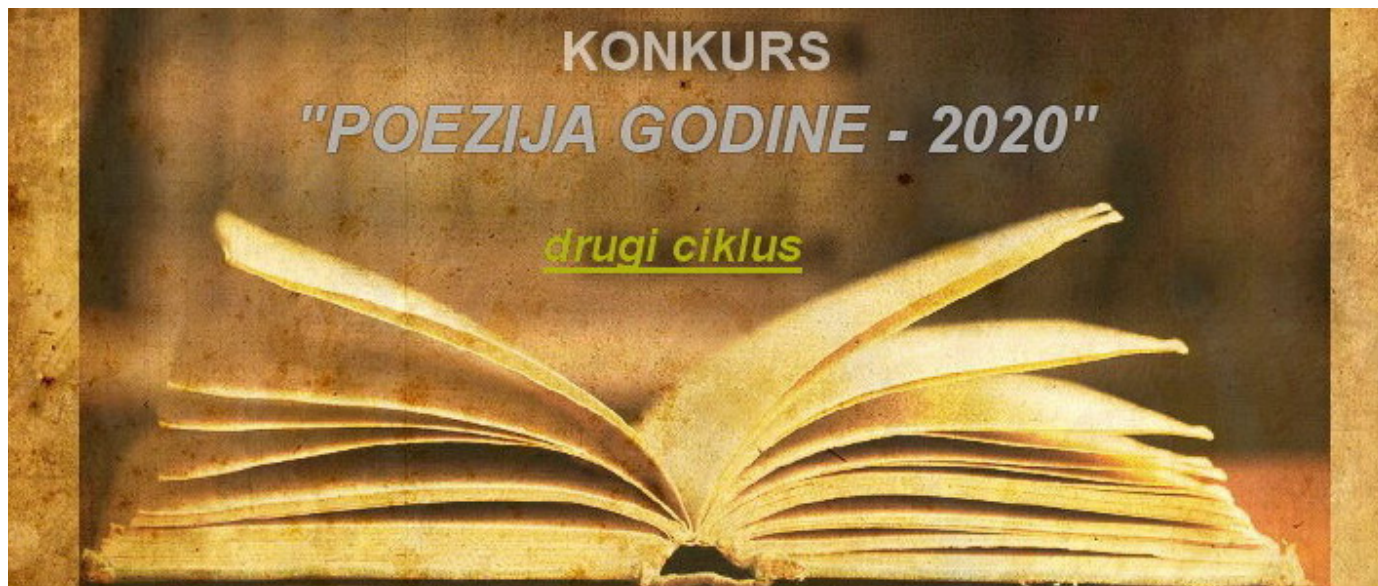
– Autori kada obavljaju funkciju člana žirija ne mogu aplicirati radove u tom izbornom ciklusu.

V) DODJELA NAGRADA I PRIZNANJA

– Sve informacije u vezi završne manifestacije i dodjele nagrada i priznanja bit će naknadno javno objavljene, a učesnici će biti blagovremeno informisani.

VI) OPĆE NAPOMENE

– Šalju se lektorisani tekstovi (kucati dijakritičke znakove

C) jezik:

1. da je tekst napisan na jednom od jezika: hrvatski, srpski, crnogorski i bosanski;
2. u obzir dolaze i slovenački te makedonski jezik, kao i jezici nacionalnih manjina, kao što su romski, albanski, mađarski, talijanski i sl., ali tada uz original treba biti dostavljen i kvalitetan prejev;
3. rad se šalje na latinici ili ćirilici, s time da će biti preslovljen i objavljen latiničnim pismom pošto je konkurs međunarodnog karaktera.

III) ROK ZA SLANJE RADOVA

– putem e-maila: balkanskapjesnickaunija@gmail.com
Konkurs je otvoren do 30.09.2020. godine. (II ciklus)

IV) SELEKCIJA RADOVA

– Izbor prispjelih radova za uvrštavanje u zajedničku zbirku izvršit će stručni žiri, koji će biti anoniman do objavljivanja rezultata, najkasnije do 15.10.2020.godine na portalu www.kns.ba

– Radovi autora koji ne zadovoljavaju uvjete javnog poziva neće biti razmotreni.

„č,ć,đ,,dž,š,ž“, rad ne smije biti pisan velikim štampanim slovima i sl.)

– Na stranici iza radova, uvrstiti gore navedene podatke o autoru.

– Tekstovi se šalju u Word formatu (u *.doc ili *.docx, ali preferiramo *.doc), a ne u tijelu e-maila.

– Svi tekstovi se šalju u jednom fajlu, koji trebate nasloviti imenom autora (ne naslovima radova).

– Organizator ne snosi odgovornost u slučaju zloupotrebe autorskih prava prijavljenih radovi na konkursu od strane učesnika ili trećih osoba.

– Pri slanju radova na konkurs, autori automatski daju suglasnost da se njihov rad objavi, uz uvjet da organizator nije dužan plaćati novčane naknade autorima.

– Učešćem na konkursu, svi učesnici pristaju na uslove konkursa.

– Organizator se ne obavezuje da će sve pristigle radove objaviti na svom portalu.

– Organizator usljed nepredviđenih okolnosti, bez dodatnih obrazloženja prema aplikantima, zadržava prava da izmjeni program ili odgodi održavanje manifestacije.

Ibrahim Osmanbašić
Predsjednik udruženja
Sarajevo, 1.07.2020.godine

Granična policija Bosne i Hercegovine:

UVJETI ULASKA U BOSNU I HERCEGOVINU – STRANCI I DRŽAVLJANI BiH

STRANCI

Stranci koji ispunjavaju uvjete ulaska u Bosnu i Hercegovinu propisane Zakonom o strancima, mogu ući u Bosnu i Hercegovinu uz predočavanje negativnog nalaza PCR testa na virus SARS-COV-2 koji nije stariji od 48 sati do dolaska na granični prijelaz Bosne i Hercegovine. Bez predočavanja negativnog nalaza PCR testa na virus SARS-COV-2 u Bosnu i Hercegovinu mogu ući:

- državljani Crne Gore, Republike Hrvatske i Republike Srbije, kada u Bosnu i Hercegovinu ulaze direktno iz države čiji su državljani, kao i njihova maloljetna djeca i supružnici koji su državljani drugih zemalja,
- posada i kabinsko osoblje zrakoplova čije je krajnje odredište Bosna i Hercegovina,
- vozači i suvozači teretnih vozila tijekom obavljanja međunarodnog transporta robe u cestovnom prometu uz uvjet da njihov boravak u Bosni i Hercegovini ne traje dulje od 12 sati,
- posade teretnih vlakova i brodova u međunarodnom prometu,
- diplomatsko-konzularno osoblje i osoblje međunarodnih organizacija pri obavljanju njihovih službenih dužnosti, a koje tijekom ulaska u Bosnu i Hercegovinu mora posjedovati i predočiti odgovarajuću važeću putovnicu,
- službe i timovi civilne zaštite kada je njihov ulazak u Bosnu i Hercegovinu žuran i neodgodiv,
- pripadnici vojnih snaga država članica Sjevernoatlantskog ugovora i ostalih država koje sudjeluju u Partnerstvu za mir i pripadnici Stožera NATO-a i EUFOR-a u Bosni i Hercegovini,
- čelnici država i vlada i članovi njihovih delegacija čiji je dolazak i odlazak iz Bosne i Hercegovine najavljen Graničnoj policiji Bosne i Hercegovine diplomatskim putem ili putem protokola nadležnog tijela Bosne i Hercegovine,

- stranci koji tranzitiraju preko teritorija Bosne i Hercegovine radi povratka u zemlju uobičajenog boravka, bez zadržavanja na teritoriju Bosne i Hercegovine,
- maloljetni stranac čiji je roditelj državljanin Bosne i Hercegovine, kao i stranac koji je supružnik državljanina Bosne i Hercegovine.

NAPOMENA:

Trenutno se tijekom ulaska u Bosnu i Hercegovinu ne određuju mjere karantene ili samoizolacije, dok su sve osobe po ulasku u Bosnu i Hercegovinu obvezne pridržavati se uputa i poštovati sve naredbe nadležnih epidemiološko-zdravstvenih tijela (socijalna distanca, zaštitne maske, dezinfekcija ruku i dr.)

DRŽAVLJANI BiH

Državljanin BiH mogu ući u Bosnu i Hercegovinu s važećim putnim ispravama, odnosno važećom putovnicom ili drugim identifikacijskim dokumentom koji je izdalo nadležno tijelo vlasti BiH te važećom osobnom iskaznicom i drugim identifikacijskim dokumentom s fotografijom koji se može koristiti za prelazak državne granice i priznat je međunarodnim ugovorom čija je BiH ugovorna strana, dok u slučaju ulaska u BiH bez posjedovanja važeće putne isprave BiH podliježu prekršajnom procesuiranju. Napominjemo da državljani Bosne i Hercegovine nisu obvezni posjedovati nalaz PCR testa na virus SARS-COV-2.

Preuzeto: Granična policija Bosne i Hercegovine

VRHOVNI SUD RS-A:

BOŠNJAČKA DJECA IMAJU PRAVO NA BOSANSKI JEZIK I NASTAVNI PLAN!

Vrhovni sud RS-a donio je presudu kojom je potpuno uvažio tužbu tužitelja i zahtjeve učenika i roditelja bošnjačke nacionalnosti Vrbanjci, Kotor-Varoš, odnosno učenika koji su pohađali Osnovnu školu "Sveti Sava" u Kotor-Varoši. Advokat Haris Kaniža, koji je vodio ovaj predmet, potvrdio je medijima da je Vrhovni sud "na nesumnjiv i nesporan način utvrdio da su bošnjačka djeca bila diskriminirana, da su imala pravo na nacionalnu grupu predmeta i da se prema njima nejednako postupalo u odnosu na drugu djecu u RS. Stoga je Vrhovni sud RS-a naložio da se u tuženu školu uvede nacionalna grupa predmeta – Bosanski jezik i književnost, Priroda i društvo, Historija, Geografija, kao i da se ti predmeti izučavaju po bosanskom nastavnom planu i programu iz Zeničko-dobojskog kantona u FBiH, budući da je taj kanton geografski najbliži Kotor-Varoši.

Presuda je pravosnažna i tužene strane su dužne da po njoj postupe. "Presuda Vrhovnog suda bh. entiteta RS predstavlja tračak nade u uspostavljanje i funkcionisanje sistema koji će štiti ljudska prava i slobode", naglasio je potpredsjednik RS-a Ramiz Salkić. Smatra da bi bilo puno bolje da je Vrhovni sud bh. entiteta RS ovakvu odluku donio i kod svog prvobitnog odlučivanja o istoj stvari. "To bi bio još veći uspjeh. Na ovakav način ostaje utisak da je entitetski Vrhovni sud presudu donio na bazi svojevrsnog pritiska i ranije odluke Ustavnog suda Bosne i Hercegovine", ukazao je. U svakom slučaju, ova odluka je, kaže, za svaku pohvalu i ona pokazuje put za ostvarivanje prava i dokidanje sistemske diskriminacije koju provodi vlast ovog entiteta, ne samo u obrazovnom procesu, već i u drugim oblastima gdje su ugrožena prava građana od strane vlasti.

Osnovna škola "Sveti Sava"

"Očekujemo da vlast u ovom entitetu provede ovu odluku i na njenoj bazi prekine sistemska diskriminaciju i u svim drugim školama na prostoru bh. entiteta RS, kako druge obespravljene građane i njihovu djecu ne bi izlagala dugotrajnim sudskim procesima", rekao je Salkić. Istakao je i da presuda, koja je jedna od najvažnijih u proteklih godinama, ima ogroman značaj, jer je Vrhovni sud utvrdio da su djeca u Vrbanjcima diskriminirana, te da su imala pravo na nacionalnu grupu predmeta. Također, veliko je ohrabrenje da su, kako kaže, sudovi, posebno sudovi u bh. entitetu RS, počeli donositi presude kada je u pitanju sistemska diskriminacija, na koju je konstantno upozoravao proteklih nekoliko godina.

Fena

UMRO OSUĐENI RATNI ZLOČINAC MOMČILO KRAJIŠNIK

Osuđeni ratni zločinac Momčilo Krajišnik preminuo je danas na UKC Banja Luka od posljedica koronavirusa. On je 29. avgusta, zbog pogoršanja zdravstvenog stanja uzrokovanog koronavirusom, prebačen helikopterom sa Pala u Banja Luku, gdje je hospitalizovan na UKC i priključen na respirator. Inače, Krajišnik je uhapšen po optužnici Haškog tužilaštva 2000. godine. Prema toj optužnici on se teretio za istrebljenje, ubistva, progone na političkoj, rasnoj ili vjerskoj osnovi, deportacije i nečovječno postupanje kao i zločine protiv čovječnosti. Međutim, Haški tribunal je odbacio dio optužnice za genocid. Osuđen je 2006. godine na kaznu od 20 godina zatvora, a u kaznu mu je uračunato i vrijeme provedeno u pritvoru. Nakon izdržanih dvije trećine kazne pušten je na slobodu.

Oslobođenje

Momčilo Krajišnik

Ivo Andrić

KUĆA U BIRMINGHAMU U VLASNIŠTVU ČOVJEKA KOJI JE POKRENUO PRVI SVJETSKI RAT

Prošli biste pored kuće na Alcester Road South, Kings Heath, i nikad ne biste saznali da je to nevjerovatna priča Uredna i prostrana, kuća u ulici Alcester Road South, u birminghamskoj četvrti Kings Heath, čini se tek nešto više od tipično traženog dijela predgrađa. Ali predratni polupredstavlja djelić historije koji je do sada ostao tajna. Njegova prošlost zapanjit će susjede u mirnoj ulici. Ovo je bio dom jugoslovenskog pesnika i dobitnika Nobelove nagrade Ive Andrića, kažu sadašnji vlas-

sati u vašem vrtu. Moj ujak je posjedovao ovu kuću ’.” Zoranov ujak je bio Andrić. Istoričari već dugo raspravljaju o ulozi pjesnika u atentatu na Franca Ferdinanda, nadvojvodu Austrije. Kraljevskog i njegovu suprugu u Sarajevu je 28. juna 1914. godine strijeljao 19-godišnji Gavrilo Princip. Taj krvavi čin pokrenuo je Veliki rat. Andrić je bio otvoreni kritičar austrougarskog aneksa Bosne i Hercegovine, gdje je i rođen. Bio je blizak prijatelj atentatora.

Ivo Andrić

ici – čovek koji je pokrenuo Prvi svetski rat svojim učešćem u atentatu na nadvojvodu Franca Ferdinanda. A trenutni vlasnici John i June Hamerton, dok su obavljali samostalne radove na imanju, otkrili su pismo napisano Andriću. Pruža, kažu, posljednji dio ubodne pile – pozitivan dokaz Andrićeve nepoznate veze u Birminghamu. John, bivši direktor kompanije, rekao je: “Kad sam pronašao pismo i počeo ga čitati, sve dlake na vratu su mi se naježile.” O fascinantnoj povijesti kuće 81-godišnjaku su pričali susjedi Bill i Freda Wilkes, koji su kupili njihovo imanje kada je izgrađeno 1936. Otada su preminuli. U stvari, John i 78-godišnji June nesvjesno su kupili odvojeno od Andrićevog imanja – samo nekoliko mjeseci nakon smrti književnog giganta u Beogradu 13. marta 1975. Platili su kneževsku sumu od 16 000 funti. Deeds je, međutim, vlasnika naveo kao Ivu Andrića. Par vjeruje da je Andrić Anglicised prezime u pokušaju da sakrije svoj identitet od vlasti. Za Johna je svako desetljeće otkrilo znakovite dokaze. Inženjer elektrotehnike rekao je: „Prije dvadesetak godina svjetsko prvenstvo u stolnom tenisu održano je u NEC-u. Zazvonilo je na vratima i to je bio glavni trener jugoslovenskog tima. Zvao se Zoran. Zaista je dobro pogledao kuću i rekao: ‘Igrao sam se u vašem vrtu sa susjedinim sinom, proveo sam mnogo

A austrougarska policija bila je toliko uvjerena da je Andrić odigrao ključnu ulogu u zavjeri o ubistvu da su ga prebacili u zatvor. Budući da nisu mogli uspostaviti uvjerljiv slučaj protiv akademika, bili su prisiljeni da ga puste. Ali Andrić je veći dio rata ostao u kućnom pritvoru. John je temeljito istražio poznatog bivšeg vlasnika svog imanja, koji ga je kupio 1936. godine. “Izgledao je kao bogat i velikodušan čovjek”, rekao je. “Kada je umro, ostavio je 10.000 funti mački kući u svojoj volji – to je tada bilo strašno puno novca.” John je otkrio skriveno, zapečaćeno pismo kada je uklanjao protupožarnu zaštitu koja je otkrivala ciglu dimnjaka. Rekao je: “Osjećao sam da je to to, to sam tražio.” Napisao ga je kolega akademik dva dana prije Božića 1914. godine, a očito ga je čuvao i čuvao Andrić. Popratio je sezonski poklon Shakespeareovih stihova. U rukom napisanoj bilješci stoji: „Molim vas da prihvatite ovaj mali žeton kao znak poštovanja. „Za jednog tako sjajnog kao što je onaj kome se obračam, teško je izabrati ono što će za njega zauvijek biti sjećanje na staru Englesku, a da se ne ponudi ono što je nedostojno. „Za rođenog glazbenika ili pjesnika, ali koji je okrutnom prigodom uskraćen zbog pokazivanja svojih talenata željnom svijetu, bojim se ponuditi / odabrati nešto manje sjajno od glazbe pune ljubavi Shakespeareovih stihova.

„Vjerujem da vas naši profesori ovdje neće tako nesavršeno uvježbati u zamršenosti našeg jezika da nećete moći cijeliti slavu našeg nadaleko poznatog pjesnika. Još ima vremena za prikaz jedne njegove drame u režiji. “Vjerujući da imate jedan od najsvjetlijih i najsvjetlijih Božića, kao što se nadam i sam.” John ne može dokazati da je Andrić živio u imanju, ali pismo upućuje na to da je bio spreman doći u ovu zemlju. Dodao je: “Znam da se moraju ispuniti određeni kriteriji, ali, ako je sve točno, mogli bi razmisliti o postavljanju plave ploče na imanje. Na web stranici Nobelove nagrade nalazi se detaljan Andrićev portret. U njemu se kaže: „Na kraju rata objavio je dvije knjige lirске proze – jednu od njih pod naslovom Nemiri (tjesko-

jige pripovjedaka pod istim naslovom, Pripovetke (Priče), 1924, 1931, 1936.” ANDRIĆ je možda malo poznat u ovoj zemlji, ali u domovini su ga pozvali kao heroja.

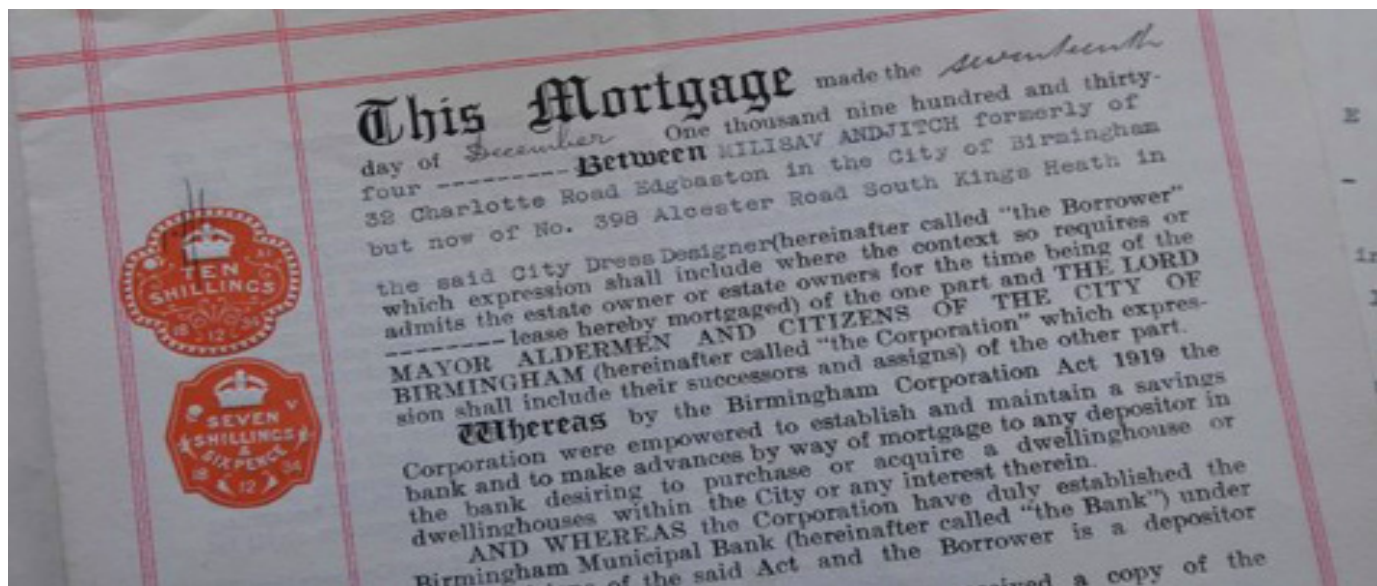
Ulica koja prolazi uz beogradsku Novu palatu, rezidenciju predsjednika Srbije, u njegovu čast nazvana je Andrićev polumjesec, stan u kojem je proveo posljednje godine je muzej, a brojne šetnice također nose njegovo ime, a 1992. njegov kip uništio aktivist koji upravlja čekićem. Andrić je jedini pisac iz bivše Jugoslavije koji je dobio Nobelovu nagradu. A davne 1961. godine bio je protiv takvih teškaša kao što su J.R.R Tolkien, Robert Frost, John Steinbeck i E.M. Forster. Inzistirao je na tome da se njegova novčana nagrada koris-

be), 1919. – koje, napisane u obliku dnevnika, odražavaju Andrićeva iskustva iz rata i njegovog zatvaranja. „Uslijedio je dug period u kojem se Andrić koncentrirao na pisanje kratkih priča. Njegova prva novela Put Alije Đerzeleza (Put Alije Đerzeleza), objavljena 1920. godine, rano pokazuje dominantnu osobinu njegovog stvaralačkog procesa. “Andrić uzima svoj materijal iz života u Bosni, ali kroz ovaj lokalni materijal predstavlja univerzalne ljudske probleme. U periodu između dva svjetska rata Andrić je objavio tri kn-

ti za kupovinu knjiga iz biblioteke u Bosni i Hercegovini.

Andrić je takođe bio moćan diplomata. 1939. imenovan je ambasadorom Jugoslavije u Njemačkoj. Protivnik nacističkog režima, vraćen je u njemački okupirani Beograd nakon Hitlerove invazije na njegovu zemlju u aprilu 1941. i držan pod strogim nadzorom. Andrić je umro na beogradskoj Vojnomedicinskoj akademiji 13. marta 1975. u dobi od 82. Okupljanje od 10 000 ljudi prisustvovalo je njegovoj sahrani.

12/10/2020

NA DANAŠNJI DAN ROĐEN KNJIŽEVNIK AHMET HROMADŽIĆ: “BOSANSKOHERCEGOVAČKI ANDERSEN”

Književnik Ahmet Hromadžić

Ahmet Hromadžić je istaknuti bosanskohercegovački književnik, koji je rođen 11. oktobra 1923. godine, u Bjelaju kod Bosanskog Petrovca, gdje je završio osnovnu školu. Tehničku i Višu pedagošku školu završio je u Sarajevu. Učestvovao je u Drugom svjetskom ratu. Radio je kao novinar “Oslobođenja” i Sarajevskog dnevnika, a i kao urednik lista “Krajina” u Bijaću i kulturne rubrike sarajevskog lista “Oslobođenje”. Kao urednik izdavačkog poduzeća “Veselin Masleša” osnovao je dječju biblioteku “Lastavica”. Pisao je pripovijetke i romane za djecu i odrasle, književne i teatarske kritike, književne reportaže, crtice i članke. Djela su mu prevedena na mnoge svjetske jezike, uvrštene u izbore dječije literature i lektire nekih evropskih zemalja (Italija, Norveška, Belgija). Bio je član Redakcije međunarodne edicije Djeca svijeta, Akademije nauka i Društva pisaca Bosne i Hercegovine.

Kao član Društva pisaca BiH, zajedno sa Huseinom Tahmišćićem, Izetom Sarajlićem, Velimirom Miloševićem i Vladimirom Čerkezom, pokreće međunarodnu književnu manifestaciju “Sarajevski dani poezije” u organizaciji Društva pisaca BiH 1962. godine. Godine 2007. osnovna škola u Bosnaku Petrovcu dobija naziv OŠ “Ahmet Hromadžić”, a također se na porodičnu kuću u Bosnaku Petrovcu u Ulici Pekiska postavlja spomen ploča Ahmeta Hromadžića. U Bijaću se u okviru Kantonalne i univerzitetske biblioteke otvara spomen soba Ahmeta Hromadžića nakon sprovođenja dijela projekta obilježavanje imena Ahmeta Hromadžića. Aktivnost na projektu se nastavlja.

Zbog svog stila pisanja i prihvatljivosti djela kod čitalačke publike, a posebno djece Ahmeta Hromadžića nazivaju “Bosanskohercegovački Andersen”. Djela Ahmeta Hromadžića sada su zastupljena u lektiri osnovnih škola. U djelima Ahmeta Hromadžića prožima se djetinjstvo provedeno u Bjelaju kod Bosanskog Petrovca, sa prepoznatljivosti krajolika planine Osječnice, Bjelajske kule, te prirodnih ljepota i izazova divljine sa svim ljepotama i prirodnim nepogodama, kao i šarolikost životinjskog svijeta u netaknutoj prirodi okoline Bosnaku Petrovca.

Hromadžić je tokom dugogodišnjeg rada osvojio mnoge nagrade, a neke od njih su: Nagrada Narodne omladine Jugoslavije (1948.), Nagrada Društva pisaca BiH (1956.), Nagrada Društva pisaca BiH (1966.), Nagrada Mladog pokoljenja (1971.), Nagrada Zmajevih dječjih igara (1973.), Nagrada Kurirček (1974.), Dvadesetsedmojulska nagrada SR BiH (1974.), Šestoaprilaska nagrada grada Sarajeva (1958.), Nagrada ZAVNOBIH-a (1986.), Orden rada sa zlatnim vijencem i Orden republike II reda. Neka od najpoznatijih Hromadžićevih djela su: “Labudova poljana”, roman, Sarajevo, 1952.; “Patuljak iz Zaboravljene zemlje”, roman, Sarajevo, 1956.; “Patuljak vam priča”, pripovijetke, Sarajevo, 1957.; “Okamenjeni vukovi”, roman, Sarajevo, 1963.; “Dječji pisci o sebi”, (I, II, III) proza, Sarajevo 1963.; i mnoga druga. Ahmet Hromadžić je umro 1. januara 2003. godine, u Sarajevu.

Izvor: Sarajevska sehra

TESTIRANJE UČENIKA NA COVID-19

Public Health England

Dragi roditelji i staratelji,

Javno zdravstvo Engleske je poslalo svim školama pismo radi razmjene informacija o tome kako treba zajedno raditi kako bi osigurali da djeci i mladima i dalje pružaju najbolje obrazovanje na najsigurniji mogući način.

U nastavku je prijevod pisma:

Jedan važan dio osiguranja sigurnosti i dobrobiti učenika, roditelja i naših zajednica je testiranje na koronavirus. Svi smo dužni osigurati da pravi ljudi imaju pristup testiranju u pravo vrijeme. Svaki put kada se test koristi neprimjereno, osoba sa simptomima Covid-19 može propustiti testiranje.

Stoga vas molimo da se svi pridržavate ovih principa:

- Test biste trebali rezervirati samo ako vaše dijete ima bilo koji od ova tri simptoma koronavirusa:

1. visoka temperatura: visoka temperatura kod koje dijete ima vrućicu po prsima ili leđima (ne treba mjeriti temperaturu)

2. novi kontinuirani kašalj: puno kašljanje duže od sat vremena ili tri ili više epizoda kašljanja za 24 sata

3. gubitak ili promjena osjeta mirisa ili okusa: primjetan gubitak mirisa ili okusa ili mirisa i ukusa koji se razlikuje od uobičajenog.

- Vašem djetetu nije potreban test ako ima curenje iz nosa, kihne ili se osjeća loše, ali nema temperaturu, kašalj ili gubitak ili promjenu osjeta mirisa ili okusa, jer to obično nisu simptomi koronavirusa.

- Ako niste sigurni da li da napravite test, provjerite službenu listu simptoma na web stranici NHS, koja se redovito pregledava: www.nhs.uk/conditions/coronavirus-covid-19/symptoms/

- Samo osoba sa simptomima treba da uradi test. Ne morate tražiti test za bilo koga drugog u domaćinstvu, osim ako on također ima bilo koji od tri gore

navedena simptoma. Svi članovi domaćinstva moraju se samoizolirati dok čekaju rezultat testa.

- Ako se osoba sa testom simptoma vrati pozitivna, ostali članovi njenog domaćinstva trebaju nastaviti samoizolaciju 14 dana i test će dobiti samo ako se pojave simptomi koronavirusa.

- Ako učenik u razredu ili mjestu je testiran pozitivan na koronavirus, bilo kome se savjetuje da se samoizolira ne treba test, osim ako naknadno razvije simptome.

Niko iz istog razreda ili mjesta kao simptomatska osoba ne mora poduzimati nikakve mjere ako to škola ne savjetuje. Škole imaju detaljne smjernice i pristup telefonskoj liniji za pomoć Odjela za obrazovanje i javno zdravstvo u Engleskoj za sve savjete i podršku.

Kontakti osobe koja je imala pozitivan test moraju pažljivo i u potpunosti slijediti smjernice, što znači da moraju ostaniti kod kuće 14 dana. To je zato što može potrajati nekoliko dana nakon kontakta sa zaraženom osobom prije nego što pojedinac razvije simptome ili virus može biti otkriven. Studenti bi trebali rezervirati test samo ako dobiju simptome.

NHS je izradio neke smjernice kako bi pomogao roditeljima da shvate kada njihovo dijete može, i ne može pohađati školu, što bi vam moglo biti korisno:

<https://www.nhs.uk/live-well/healthy-body/is-my-child-too-ill-for-school/>

Za edukaciju i buduće mogućnosti djece od vitalnog je značaja da se mogu vratiti u školu i na fakultet. Stoga je od vitalne važnosti da svi radimo zajedno i činimo sve da to omogućimo.

S poštovanjem,

Professor Viv Bennett CBE

Dr Susan Hopkins

Chief Nurse and Director Maternity and Interim Chief Medical Officer | NHS Test & Trace

Early Years | Public Health England

Deputy Director | Public Health England

Head of World Health Organisation

Consultant in Infectious Diseases &

Collaborating Centre for Public Health

Microbiology Royal Free, London

Nursing and Midwifery

‘Dugi Covid’ :

ZAŠTO SE NEKI LJUDI NE OPORAVLJAJU?

Za većinu ljudi Covid-19 je kratka i blaga bolest, ali neki se mjesecima bore sa simptomima, uključujući trajni umor, trajni bol i bez daha. Stanje poznato kao "dugi Covid" ima iscrpljujući učinak na život ljudi, a priče da ostaju iscrpljeni i nakon kratke šetnje sada su česte. Do sada je fokus bio na spašavanju života tijekom pandemije, ali sada je sve veće priznanje da se ljudi suočavaju s dugoročnim posljedicama infekcije Covidom. Pa ipak, čak i osnovna pitanja - poput toga zašto ljudi dugo dobivaju Covid ili hoće li se svi potpuno oporaviti - prožeta su nesigurnošću.

Šta je dugi Covid?

Ne postoji medicinska definicija ili lista simptoma koje dijele svi pacijenti - dvoje ljudi s dugim Covidom mogu imati vrlo različita iskustva. Međutim, najčešća karakteristika je umor. Ostali simptomi uključuju: ostati bez daha, kašalj koji ne prestaje, bolovi u zglobovima, bolovi u mišićima, sluh i vid, glavobolje, gubitak mirisa i okusa, kao i oštećenje srca, pluća, bubrega i crijeva. Prijavljeni su problemi s mentalnim zdravljem, uključujući depresiju, anksioznost i poteškoće u jasnom razmišljanju. To može potpuno uništiti kvalitet života ljudi.

Dugi Covid ne javlja se samo kod ljudi i kojima treba vremena da se oporave od boravka na intenzivnoj njezi. Čak i ljudi s relativno blagim infekcijama mogu ostati s trajnim i ozbiljnim zdravstvenim problemima. "Nema sumnje da Covid postoji dugo", rekao je za BBC prof. David Strain sa Univerziteta u Exeteru, koji već prima pacijente s dugim Covidom u svojoj klinici s sindromom kroničnog umora.

Koliko ljudi to dobija?

Studija o 143 osobe u najvećoj rimskoj bolnici, objavljena u Journal of American Medical Association, pratila je bolničke pacijente nakon što su otpušteni. Pokazalo je da 87% ima barem jedan simptom gotovo dva mjeseca kasnije, a više od polovine još uvijek ima umor.

Međutim, takve studije fokusiraju se samo na manjinu ljudi kojima na kraju treba bolničko liječenje. Aplikacija Covid Symptom Tracker, koju koristi oko četiri miliona ljudi u Velikoj Britaniji, otkrila je da 12% ljudi i dalje ima simptome nakon 30 dana. Posljednji, neobjavljeni podaci sugeriraju da čak jedan od 50 (2%) svih zaraženih ima dugotrajne simptome Covid-a nakon 90 dana.

Treba li vam ozbiljni Covid da biste dobili dugi Covid?

Čini se da ne. Polovina ljudi u studiji u Dublinu i dalje je imala umor 10 sedmica nakon zaraze koronavirusom. Trećina se fizički nije mogla vratiti na posao. Ono što je najvažnije, ljekari nisu pronašli vezu između ozbiljnosti infekcije i umora. Međutim, krajnja iscrpljenost samo je jedan simptom dugog Covida. Profesor Chris Brightling sa Univerziteta u Leicesteru i glavni istražitelj u projektu PHOSP-Covid koji prati oporavak ljudi, vjeruje da ljudi koji su razvili upalu pluća mogu imati više problema zbog oštećenja pluća.

Kako virus uzrokuje dugi Covid?

Ideja je puno, ali konačnih odgovora nema. Virus je možda uklonjen iz većine tijela, ali i dalje ostaje u malim džepovima. "Ako postoji dugotrajna dijareja, virus ćete pronaći u crijevima, ako postoji gubitak mirisa, to je u žilcima - tako da bi to mogao biti problem", kaže prof. Tim Spector s King's Collegea u Londonu. Koronavirus može izravno zaraziti širok spektar ćelija u tijelu i pokrenuti preaktivan imunološki odgovor koji također uzrokuje štetu u cijelom tijelu. Jedna misao je da se imunološki sistem ne vraća u normalu nakon Covida i to uzrokuje loše zdravlje. Infekcija također može promijeniti način funkcioniranja organa ljudi. To je najočitije kod pluća ako postanu ožiljci - vidjeli su se dugoročni problemi nakon infekcije Sarsom ili Mersom, koji su obje vrste koronavirusa.

Ali Covid također može promijeniti metabolizam ljudi. Bilo je slučajeva da se ljudi trude da kontroliraju nivo šećera u krvi nakon što su razvili dijabetes kao rezultat Covida, a Sars je doveo do promjena u načinu na koji je tijelo prerađivalo masti najmanje 12 godina. Postoje rani znakovi promjena u strukturi mozga,

ali oni se još istražuju. A Covid-19 također čini neobične stvari krvi, uključujući abnormalno zgrušavanje i oštećujući mrežu cijevi koje nose krv oko tijela.

Prof Strain rekao je za BBC: "Teorija na kojoj radim je prerano starenje malih krvnih žila koje dostavljaju kiseonik i hranjive materije utkiva." Ali upozorio je da je dok ne shvatimo što uzrokuje dugi Covid "teško je dokučiti tretmane".

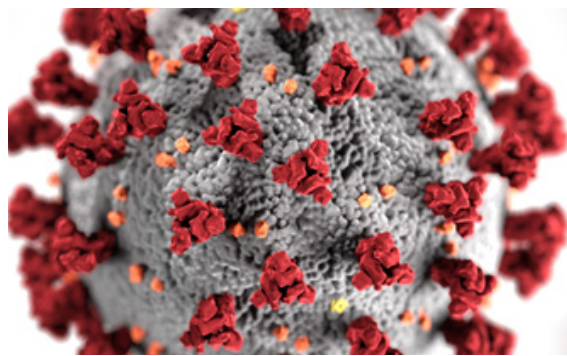
Je li ovo neobično?

Postvirusni umor ili postvirusni kašalj dobro su dokumentirani i česti - vjerojatno smo svi imali infekciju kojoj je trebalo puno godina da se u potpunosti oporavimo. Otrpilike svaka deseta osoba sa žljezdanom groznicom ima umor koji traje mjesecima. A čak je bilo i sugestija da bi gripa, posebno nakon pandemije 1918, mogla biti povezana sa Parkinsonovim simptomima. "Čini se da kod Covida postoje dalekosežniji simptomi i čini se da je broj ljudi mnogo veći", kaže prof. Brightling. Naglasak je ipak na riječi "čini se", jer dok ne dobijemo pravu sliku o tome koliko je ljudi zaraženo, nećemo znati koliko su tačno ti simptomi česti, kaže on. Rekao je za BBC: "Čini se da jedinstvenost načina na koji virus napada domaćina i različiti

načini na koje mijenja ćelije, daju ljudima težu infekciju od ostalih virusa i trajne simptome."

Hoće li se ljudi potpuno oporaviti?

Čini se da broj ljudi s dugim Covidom s vremenom opada. Međutim, virus se pojavio tek krajem 2019. godine, prije nego što je postao globalni početkom ove godine, tako da nedostaju dugoročni podaci. "Namjerno smo tražili da pratimo ljude 25 godina, zasigurno se nadam da će vrlo mali broj imati problema nakon godinu dana, ali mogao bih pogriješiti", rekao je prof. Brightling. Međutim, postoji zabrinutost da bi se, čak i ako se čini da se ljudi sada oporavljaju, mogli suočiti s životnim rizicima. Ljudi koji su imali sindrom kroničnog umora vjerojatnije će ga ponovo imati i zabrinjava to što bi buduće infekcije mogle uzrokovati više pogoršanja. "Ako dugi Covid slijedi isti obrazac, očekivao bih određeni oporavak, ali ako treba samo još jedna infekcija koronavirusa da bi reagirao, to bi moglo biti svake zime", rekao je prof. Strain. Još uvijek je moguće da se u budućnosti pojavi još problema. Svjetska zdravstvena organizacija upozorila je da bi raširena upala uzrokovana koronavirusom mogla dovesti do problema sa srcem u mnogo mlađoj dobi.

COVID-19

CORONAVIRUS DISEASE 2019

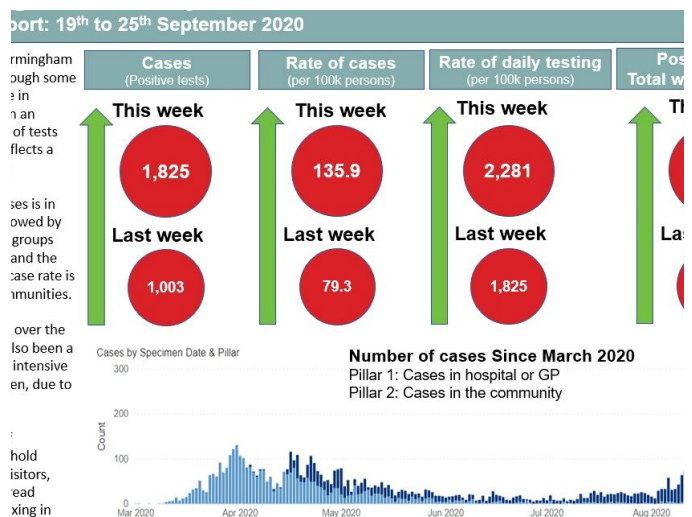
MEĐU ZARAŽENIM VIRUSOM KORONA NAJVIŠE MLADIH LJUDI

Dr. Justin Varney, direktor javnog zdravstva, na osnovu najnovijih podataka izjavio je: „Stopa novih slučajeva u Birminghamu nastavlja se povećavati, iako je dio toga posljedica povećanja testiranja, zabilježen je i porast postotka pozitivnih testova, pa to odražava stvarni porast slučajeva u društvu.

Najveća stopa novih slučajeva zabilježena je u starosnoj grupi od 30 do 39 godina, zatim slijedi od 40 do 49 godina i od 20 do 29 godina, a najniža je u starosnoj grupi od 0 do 9 godina i od 70 do 79 godina. Stopa slučajeva je najveća u azijskim etničkim zajednicama.

Hospitalizacije su porasle tokom posljednjih mjesec dana, a zabilježen je i mali porast ljudi na intenzivnoj njezi ili na kiseoniku zbog Covid-19.

Većina identificiranih kontakata sa potvrđenim slučajevima su članovi domaćinstva i posjetitelji domaćinstva, a mi i dalje vidimo širenje prvenstveno kroz socijalno miješanje u privatnim domaćinstvima. "

Sedmični izvještaj broja zaraženih sa Covid-19 u Birminghamu

Nauka i virus korona:

ISTRAŽIVANJA NAUČNICE IZ BOSNE KOJA BI MOGLA DA NAM SPASU SRCA

Za Dunju Aksentijević, predavačicu i istraživačicu Univerziteta Kvin Meri u Londonu, nauka je, kaže, svijetao primjer čovječanstva nasuprot destrukciji u kojoj je odrastala. Kada je iz gimnazije u Tuzli, u Bosni i Hercegovini, kao stipendistkinja, krenula u Veliku Britaniju da završi treći razred gimnazije, željela je da nađe put koji bi je odveo nauci. „Verovatno zbog dešavanja kroz koja sam odrasla devedesetih u Bosni, ja sam bježala od svega što ima veze sa politikom i nauka mi je bila ideja vodilja“, kaže Aksentijević.

Nakon studija medicine i doktorskih studija na Univerzitetu Hal u Velikoj Britaniji, počela je sa istraživanjima kardiovaskularnog sistema na Univerzitetu Oksford. Dvadeset godina kasnije, u jeku pandemije virusa korona, rezultati njenih istraživanja donose nova znanja koja mogu da pomognu u liječenju dijabetesa i kardiovaskularnog sistema. Šest mjeseci nakon početka pandemije, istraživanja pokazuju da su ljudi narušenog zdravlja, sa hroničnim bolestima poput dijabetesa i kardiovaskularnih bolesti, podložniji posljedicama virusa korona.

Ko je Dunja Aksentijević

Bavi se naučnim istraživanjima u oblasti kardiovaskularne fiziologije i metabolizma - istraživačica je Instituta Vilijam Harvi i članica britanske Fondacije za istraživanje srca u oblasti inflamacije. Vanredna je profesorka kardiovaskularne fiziologije i metabolizma na Univerzitetu Kvin Meri u Londonu. Doktorske studije medicine na polju kardiovaskularnog metabolizma završila na Univerzitetu Hal u Velikoj Britaniji. Doktorska istraživanja završila na Univerzitetu Oksford. Predavala biohemiju i fiziologiju na Univerzitetu Oksford i na Kraljevskom koledžu u Londonu.

Nova saznanja o srcu koja mogu pomoći u liječenju

„Godinama sam radila na Univerzitetu Oksford na modelima srčane insuficijencije i prestanka rada srca“, kaže Aksentijević. Na različite načine je, u saradnji sa kolegama, pokušavala da razumije šta je to što vodi ka narušavanju balansa energije u srcu, na koji način se rano može dijagnostikovati i kako se može liječiti. „Srce kao pumpa mora imati napon da bi funkcionisalo - taj napon se razvija koncentracijom natrijuma, kalcijuma, kalijuma“, objašnjava. Istraživanje o kardiovaskularnom metabolizmu koje je objavila krajem avgusta 2020, napravilo je korak naprijed ka razumijevanju bolesti srca. „Pokazali smo da promjena u koncentraciji natrijuma akutno i hronično mijenja kardiometabolizam“, kaže Aksentijević. Od 1930. godine je naučnicima jasno da boles-

Dunja Aksentijević radi na ispitivanju lijeka koji bi mogao da pomogne u tretmanu oboljelih od virusa korona

no srce predstavlja „motor koji je ostao bez goriva“. „Mi smo znali da je kod srčane insuficijencije metabolizam promijenjen, ali nikada prije nismo pokazali da su promjene u koncentraciji natrijuma te koje mogu u negativnom smislu da mijenjaju srčani metabolizam“, objašnjava. Nada se da će mehanizam koji je otkrila biti iskorišćen u terapijske svrhe. „Možemo ga terapijski iskoristiti tako što možemo razvijati lijekove koji vrše modifikaciju natrijum pumpe da bismo smanjili natrijum u srčanim ćelijama“, nada se Aksentijević. Istraživanje je objavila u saradnji sa kolegama sa britanskih i američkih univerziteta. „Bez međunarodne saradnje, rijetko kada naučnik u jednoj grupi nađe svu kompetentnost koja je potrebna da bi istraživanje imalo značaj za čovječanstvo“, kaže. Sa pandemijom virusa korona, saradnja nije prestala, već se samo promijenila, dodaje.

Šta možemo sami da uradimo da bismo sačuvali svoje srce?

Dunja Aksentijević, istraživačica i predavačica Univerziteta Kvin Meri u Londonu. Nažalost, magičnog lijeka još nema - razlog tome je to što uzroci koji vode srčanoj insuficijenciji nisu uniformisani. Genetiku ne možemo da zaobidemo, ali paziti na srce, znači paziti na to kako živimo. Recept je jasan i već poznat:

- Što više kretanja - na Zapadu se kaže da je sjedenje novo pušenje, utiče pogubno na kardiovaskularni sistem
- Ishrana bazirana na što manje soli i masti

Naučna istraživanja u vrijeme virusa korona - svjetski stručnjaci u dnevnoj sobi

Kada je 17. marta 2020. završila eksperiment u laboratoriji na Univerzitetu Kvin Meri u Londonu, Aksentijević nije znala da će to biti posljednja posjeta laboratoriji prije početka karantina zbog pandemije virusa korona. „Nauka se nastavila u institutima, ali bila je svedena samo na neophodne stvari i istraživanja koja se bave virusom korona“, kaže.

Istraživanje o uticaju natrijuma na rad srca donijelo je nova znanja i nadu da će ona biti iskorišćena u terapeutske svrhe

Na Univerzitetu Kvin Meri na kome radi, trenutno se odvijaju klinička ispitivanja vakcine protiv virusa korona. „Impresivno je kako se naučna zajednica za vrlo kratko vrijeme aktivirala da iskoristi znanja iz svih mogućih oblasti da bi se saznalo više o virusu i mogućim terapijama“, smatra Aksentijević. Pandemija je uticala na nauku, dodaje, i zbog toga što su sada sve oči uprte u razvoj vakcine. „Razvoj vakcine je pod ogromnom medicinskom lupom, što se inače ne dešava“, kaže. Zato je, dodaje, pandemija imala i „zastrašujući uticaj“ na nauku. „Mnoge vakcine se trenutno razvijaju, ali mislim da je zastrašujuće i poražavajuće za nauku i naučnike svrstavanje po nacionalnim torovima u vezi sa tim koja je vakcina prava“, kaže Aksentijević.

Međutim, ističe da nije sav napor nauke koncentrisan samo na pronalaženje vakcine. „Za vrijeme karantina, naučnici imaju više vremena nego inače za onlajn susreta sa kolegama širom svijeta - uz pomoć interneta, ugoštila sam neke od najvećih stručnjaka baš u svojoj dnevnoj sobi“, kaže Aksentijević. Kao što nije zaustavila susrete i saradnju naučnika, epidemija širom svijeta nije zaustavila ni ostala istraživanja koje su prije pojave virusa korona bila u podmakloj fazi. Jedno od njih je ispitivanje lijeka na kome Aksentijević radi, a koji bi mogao da pomogne oboljelima od virusa korona.

Moć T-ćelija - nada za lečenje obolelih od dijabetesa i virusa korona

Lijek za dijabetičnu kardiomiopatiju na kome radim, sada se testira na kovid pancijentima“, priča Aksentijević.

Lijek koji bi mogao da se koristi za liječenje ljudi obolelih od

dijabetesa proučava zajedno sa kolegama koristeći T-ćelija - cilj im je da modifikuje stepen hronične upale organizma. O T-ćelijama se sve više govori sa pandemijom virusa korona - naučnici vjeruju da mogu pomoći u izlječenju. One su vrsta odbrambenih ćelija čiji je osnovni zadatak da pronađu i ubiju invazivne patogene ili inficirane ćelije - to čine služeći se proteinima na svojoj površini, koji su u stanju da se povežu sa proteinima na površini uljeza.

Na Univerzitetu Kvin Meri na kome Aksentijević radi, trenutno se odvijaju klinička ispitivanja vakcine protiv virusa korona.

„Mi pokušavamo da otkrijemo da li lijek koji liječi inflamaciju T-ćelijama kod pacijenata koji imaju dijabetes, pomaže kod oporavka od virusa korona“, objašnjava Aksentijević.

Nauka i Brexit

Velika Britanija je 31. januara 2020. godine u ponoć zvanično napustila Evropsku uniju i započela godinu dana dug tranzicioni period, u toku kojeg će dogovoriti novu vrstu saradnje sa zemljama članicama. Odluku o napuštanju Britanci su donijeli 2016. godine, kada je na referendumu za izlazak iz Evropske unije glasalo 51, 9 odsto građana.

Šta Bregzit mijenja u nauci?

„Minimalno sam pratila Bregzit debatu, jer se trudim da politiku zaobiđem u širokom luku“, kaže Aksentijević. Ipak, ne krije da nije pristalica izlaska Velike Britanije iz Evropske unije. „U današnje vreme, nikakvo razdruživanje i raspadanje nije dobro“, kaže. Ono šta će Bregzit sigurno promijeniti, kaže, jeste finansiranje naučnih projekata. „Postoji bojazan u vezi sa Evropskim fondovima, procjene su da oko 800 miliona eura godišnje se slije iz Evropske unije u Britaniju, što je važan pokretač“, kaže Aksentijević. Ipak, vjeruje da će nauka naći novi način funkcionisanja. „Ja verujem da će Velika Britanija i Evropska unija naći kompromis i da će se nauka u to uklopiti“.

BOSNIAN SCHOOL AND SOCIETY
MANCHESTER
BOSANSKA ŠKOLA I ASOCIJACIJA MANCHESTER

Certificate of Appreciation

Awarded to

***BOSNIA & HERZEGOVINA UK
NETWORK***

With sincere thanks for your tireless effort and valuable role in contribution to the development of the Bosnian School and Association Manchester (BSSM), and participating in the event marking the 20th anniversary

---

Manchester, 18th July 2020.